

OPETTAJAN JA REHTORIN TIETOPAKETTI

2023 - 2024

Sisällysluettelo

Lukijalle	3
Opettajan työkokonaisuus ja tehtävät	4
Tarkista ainakin nämä asiat	6
Opettajan perustehtäväkuvaukset	7
Opettajan palkan muodostuminen	10
Sijaisjärjestelyt	16
Lomat ja korvaukset	18
Virkavapaat ja sairauspoissaolot	20
Opintovapaa ja vuorotteluvapaa	27
Lääkärissä ja tutkimuksissa käynti	29
Koulutukseen osallistuminen ja päivärahat	30
Koulun ja opettajan työaika	31
Määräaikaisten ja tuntiopettajien palvelussuhteen ehdoista ja palkkauksesta	33
Yhteissuunnittelu-aika (YS-aika)	35
Erityistehtävät perusopetuksessa	38
Verkkovälitteinen (etä-) opetus peruskoulussa	39
Lukio ja aikuislukio	40
Opetusvelvollisuuteen luettavia tehtäviä	43
Kiertävien opettajien korvaukset	44
Eläkkeelle siirtyminen	45
Henkilöstön ja työnantajan välinen yhteistoiminta	46
Linkkejä	48

Lukijalle

Yhdessä tekemällä

Tämän oppaan tarkoitus on auttaa opettajaa, niin uutta kuin kokeneempaaakin, työssään. Samoin rehtoreille uskomme tästä olevan apua.

Paketin ovat laatineet JUKOn luottamusmiehet Iilka Kokkonen ja Tiina Karjalainen yhteistyössä työnantajan edustajien kanssa.

Sisältö perustuu OVTESin ja KVTESin määräyksiin. Mukana on myös paikallisia sopimuksia ja soveltamisohjeita, joita on yhteistyössä tehty. Lopuksi selvitetään luottamusmiesjärjestelmää ja neuvotaan, mistä löytyy lähin apu ongelmatilanteissa.

Oppaan sisältö on hyväksytty pääluottamusmiehen, opetusjohtajan, henkilöstö- ja hallintopäällikön, perusopetuspäälliköiden- ja lukio-opetuspäällikön kesken syyskuussa 2019 ja päivitetty sitä mukaa, kun muutoksia on tullut. Viimeisin päivitys on tehty lokakuussa 2023.

HUOM. Osa kuvista on pienehköjä, mutta saat kuvaa klikkaamalla suurennettua kuvan. Osa kuvista ei valitettavasti aina ole juuri oikeassa tekstin kohdassa – oikean luvun alla kuitenkin.

Halutessasi voit myös etsiä tietoa ja keskustella tämä oppaan oman tekoälyn kanssa. Tekoälylle on syötetty tämän oppaan sisältö, joten vastausten tulisi olla hyvin oikein, mutta aina kannattaa varmistaa vaikka pääluottamusmieheltä, jos epäilet vastauksen aitoutta.

Opettajan työkokonaisuus ja tehtävät

Mistä työ koostuu

Opettajan työhön kuuluu paljon muutakin kuin oppituntien pitäminen. Oppilastyöpäivien lisäksi toistaiseksi palveluksessa olevalla sekä määräaikaikaisella *vähintään lukuvuoden työajaksi otetulla* viranhaltijalla on velvollisuus osallistua kolmeen ns. veso-päivään (opettajatyöpäivät) lukuvuoden aikana.

PERUSOPETUKSESSA **yhteissuunnittelutyöajan kokonaismäärä** lukuvuoden aikana on **enintään 120 tuntia**. Yhteissuunnittelutyöajan vuotuinen suunnittelu ei voi lisätä lukuvuoden opettajatyöpäivien määrää ja yhteissuunnitteluajan käyttöä suunniteltaessa tulee huomioida, että työaika riittää suunnitelluille tehtäville. Yhteissuunnitteluajan käyttöä suunniteltaessa tulee huomioida, että sitä käytetään mahdollisuuksien mukaan tasaisesti koko lukuvuoden työaikana.

LUKIOSSA aineenopettajan työaikaan kuuluu osallistuminen yhteissuunnitteluun, opettajankokouksiin, aineryhmäkokouksiin ja neuvotteluihin. **Yhteissuunnittelutyöajan kokonaismäärä** lukuvuoden aikana on **enintään 101 tuntia, aikuislukiossa enintään 89 tuntia**. Yhteissuunnittelutyöajalla ei lisätä lukuvuoden opettajatyöpäivien määrää.

¹<http://haelukioon.fi/web/zine/70/article-89877>

tään 101 tuntia, aikuislukiossa enintään 89 tuntia. Yhteissuunnittelutyöajalla ei lisätä lukuvuoden opettajatyöpäivien määrää.

Lue YS-ajasta tarkemmin luvusta *Yhteissuunnittelu-aika*.¹

Opettajan tehtävät

- Virassa olevan opettajan ja tuntiopettajan on hoidettava virkasuhteeseensa kuuluvat tehtävät asianmukaisesti. Kaikki opettajat ovat virkasuhteisia.
- Opettajan pitää noudattaa säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työ- ja valvontamääräyksiä.
- Työn hallinnan parantamiseksi opettajan perustehtävää ja työn painopisteitä tulee käsitellä esimerkiksi kehityskeskusteluissa ja henkilökunnan yhteisissä kokouksissa.

Tehtävien määräytyminen

- Rehtorin ja opettajien työn sisältöä ja tehtäviä ei nykyisin luetella varhaiskasvatusta ja koulutusta koskevassa lainsäädännössä.
- Tehtävät määräytyvät työsopimuksen tai viranhoidtomääräyksen sekä vakiintuneen käytännön mukaisesti.
- Yleisesti voi edellyttää, että tehtävä on sellainen, että sen voidaan katsoa kuu-

luvan rehtorin tai opettajan professioon.

- Koulun arviointiin ja kehittämistyöhön osallistuminen
- Opiskeluhooltoon osallistuminen

Opettajan virkaan kuuluvia tehtäviä

- Opetussuunnitelman mukaisen opetuksen sekä oppilaan / opiskelijan ohjauksen antaminen
- Oppimisen tuki
- Turvallisesta oppimisympäristöstä huolehtiminen
- Oman opetuksen suunnitteleminen ja arviointi
- Koulun ja kodin välinen yhteistyö
- Oppilaiden / opiskelijoiden arviointi
- Tukiopetuksen antaminen

Oppituntien ulkopuolella tehtävä työ

- Omien oppituntiansa ulkopuolisena aikana opettaja hoitaa virkatehtävänsä kuuluvia oppituntien valmistelu-, suunnittelu- ja jälkityötehtäviä.
- Tänä aikana voi olla mm. yhteissuunnittelutyöaikaan liittyviä tehtäviä sekä erityistehtävien hoitoa.
- Opettajalle voidaan määrätä tilapäisesti toisen opettajan virkaan kuuluvien tehtävien hoito (ovo-määräys). Määräys edellyttää tehtävästä keskustelua ja sopimista opettajan kanssa.

Tarkista ainakin nämä asiat

Opettajatietolomake

Tarkista, että **viranhoitomääräys** on tehty kirjallisena ja sen on kunnossa. Määräaikaisessa virkamääräyksessä tulee olla *peruste määräaikaisuudelle*.

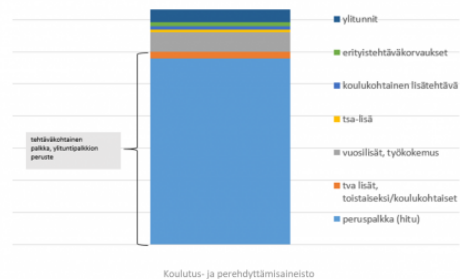
Tarkista syksyllä **opettajatietolomakeesta**

- Kelpoisuus
- Palkkaluokka (kalleusluokka)
- Hinnoittelutunnus
- Työkokemus, vuosilisät
- Työaika (opv), huojennukset
- Lisätehtävät
- TVA-lisät
- TSA-lisät

Palkkalaskelma kannattaa tarkistaa kuukausittain.

Opettajan palkan muodostuminen

Opettajan palkan muodostuminen (esimerkki)

Opettajan perustehtäväkuvaukset

Verkostoitunut työnkuva

Luokanopettaja

- Antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta
- Suunnittelee ja arvioi opetustaan
- Toimii luokkansa ryhmänohjaajana ja tekee yhteistyötä kodin ja koulun välillä
- Ohjaa ja arvioi oppilaidensa edistymistä
- Osallistuu koulun arviointi- ja kehittämistyöhön
- Huolehtii osaltaan koulun yhteisestä kasvatustehtävästä sekä koulun järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta
- Tukee oppilaiden kasvua osallistumalla opiskeluhuoltoon
- Kehittää omaa ammattitaitoaan

Peruskoulun aineenopettaja

- Antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta
- Suunnittelee ja arvioi opetustaan
- Toimii määrättäessä luokanvalvojana
- Ohjaa ja arvioi oppilaidensa edistymistä
- Osallistuu koulunsa arviointi- ja kehittämistyöhön
- Huolehtii osaltaan koulun yhteisestä

kasvatustehtävästä sekä koulun järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta

- Tukee oppilaiden kasvua yhteistyössä kodin kanssa
- Kehittää omaa ammattitaitoaan

Lukion aineenopettaja

- Antaa opetussuunnitelman mukaista opetusta
- Suunnittelee ja arvioi opetustaan
- Ohjaa ja arvioi opiskelijoiden edistymistä
- Antaa omaan aineeseensa liittyvää ohjausta
- Osallistuu koulun arviointi- ja kehittämistyöhön
- Osallistuu ylioppilaskirjoituksiin liittyviin tehtäviin
- Tukee oppilaiden kasvua yhteistyössä kodin kanssa
- Osallistuu koulun sisäiseen ja sidosryhmäyhteistyöhön
- Huolehtii osaltaan koulun järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta
- Kehittää omaa ammattitaitoaan

Laaja-alainen erityisopettaja

- Opettaa yksilöllisten ja yleisten opetussuunnitelmien mukaan
- Suunnittelee ja arvioi opetustaan
- Ohjaa ja arvioi oppilaidensa edistymistä
- Toimii yhteistyössä muun opetus- ja kasvatushenkilöstön sekä eri yhteistyötahojen kanssa
- Osallistuu opiskeluhoitotyöhön sekä kodin ja koulun yhteistyöhön
- Osallistuu koulun arviointi- ja kehittämistyöhön sekä yhteisiin tehtäviin
- Huolehtii osaltaan koulun yhteisestä kasvatustehtävästä, sekä koulun järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta
- Kehittää omaa ammattitaitoaan

Erityisluokanopettaja

- Opettaa yksilöllisten ja henkilökohtaisten opetussuunnitelmien mukaan
- Kasvattaa ryhmässä ja yhteiskunnassa toimimiseen
- Suunnittelee ja arvioi opetustaan
- Ohjaa ja arvioi oppilaidensa edistymistä
- Osallistuu opiskeluhoitotyöhön ja kodin ja koulun yhteistyöhön sekä moni ammatilliseen yhteistyöhön
- Osallistuu koulun arviointi- ja kehittämistyöhön sekä yhteisiin tehtäviin
- Huolehtii osaltaan koulun yhteisestä kasvatustehtävästä sekä koulun järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta

sön toimivuudesta

- Kehittää omaa ammattitaitoaan

Oppilaanohjaaja, perusopetus

- Oppilaiden luokkamuotoinen, henkilökohtainen ja pienryhmäohjaus
- Ammatinvalintaan liittyvät tehtävät
- Yhteisvalinnan hoitaminen
- Oppilaanohjaukseen liittyvät tiedotus- ja yhteydenpitotehtävät
- TET- järjestelyt
- Ohjaukseen liittyvä koordinointi koulussa sekä koulun sisäinen yhteistyö
- Opiskeluhooltoon osallistuminen tarvittaessa
- Koulun sisäinen yhteistyö
- Oppilaan ohjaukseen liittyvä sidosryhmäyhteistyö
- Koulun arviointi- ja kehittämistyöhön osallistuminen
- Koulun yhteisestä kasvatustehtävästä, järjestyksestä, turvallisuudesta ja työyhteisön toimivuudesta huolehtiminen yhteistyössä muiden opettajien kanssa
- Oman ammattitaidon kehittäminen

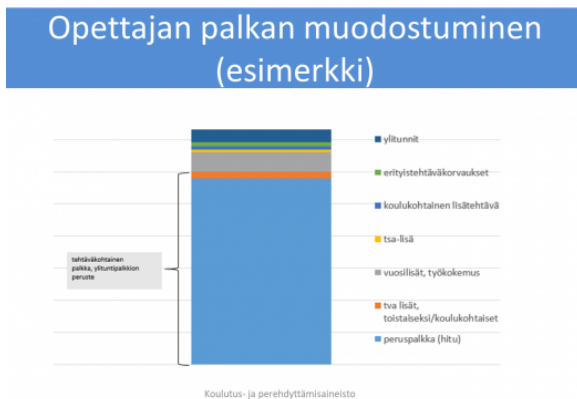
Opinto-ohjaaja, lukio

- Opiskelijoiden henkilökohtainen ja ryhmäohjaus
- Ammatinvalinnan ja jatko-opintojen ohjaukseen liittyvät tehtävät
- Tiedotus- ja yhteydenpitotehtävät
- Opiskeluhooltoon osallistuminen tarvittaessa

- Koulun sisäinen yhteistyö
- Sidosryhmäyhteistyö
- Koulun arviointi- ja kehittämistyöhön osallistuminen
- Koulun järjestyksestä ja turvallisuudesta huolehtiminen
- Oman ammattitaidon kehittäminen

Opettajan palkan muodostuminen

Mistä palkka maksetaan?

säksi määritellään vaativuutta lisäävät tekijät, joiden perusteella TVA-lisää maksetaan. Näistä muodostuu opettajan **tehtäväkohtainen peruspalkka**.

Kuopiossa on sovittu **toistaiseksi voimassa olevat TVA-kriteerit ja lisät**, joita sovelletaan kaupunkikohtaisesti perusopetuksessa ja lukiossa. Kouluilla määritellään lukuvuosittein yhteistoiminnallisesti **koulukohtaiset TVA-kriteerit ja lisät**.

Rehtoreilla niin perusopetuksessa kuin lukiossa on oma TVA-järjestelmänsä.

Tehtäväkohtainen palkka

Jokaiselle opettajaryhmälle on määritelty **peruspalkka**. Peruspalkat ilmoitetaan palkkataulukossa **hinnoittelutunnuksittain**. Eri hinnoittelutunnukset muodostuvat tutkinnon, kelpoisuuden ja tehtävänimikkeen perusteella.

Opettajan **tehtäväkohtaista palkkaa** päättäessä on otettava huomioon tehtävien vaativuus. Tehtäväkohtainen palkka on osa varsinaista palkkaa. Tehtäväkohtaista palkkaa voi alentaa vain, jos tehtävien vaativuus laskee oleellisesti.

Työn vaativuuden huomioiminen palkassa (TVA)

Työn vaativuuden huomioiminen palkassa edellyttää paikallista työn vaativuuden arviointijärjestelmää.

Opettajaryhmäkohtaisen perustehtävän li-

Koulukohtaisesti sovellettavat TVA-kriteerit

Koulun opettajat arvioivat yhdessä TVA-lisien kohdentamista lukuvuosittein yhteistoiminnallisen prosessin avulla. Prosessin päätteeksi koulun rehtori tekee esitykset TVA-lisien kohdentamisesta eri tehtäviin. Toimivaltainen viranhaltija päättää lisien myöntämisestä käytyään läpi rehtoreiden esitykset pääluottamusmiehen kanssa.

Koulukohtaisia TVA-lisiä jaettaessa sovelletaan kahta pääkriteeriä:

- 1. Erityisen vaativa ja lisäosaamista edellyttävä opetusryhmä/valvontaluokka/ryhmänohjaus-ryhmä
- 2. Vastuu- ja projektitehtävät koulussa/lukiossa (jos ei muuten korvata)

Lukuvuoden 1.8.2023 – 31.7.2024 koulukohtaisten järjestelyerien jakamisessa sovellettavat kriteerit ja soveltamisohjeet:

1. Erityisen vaativa ja/tai lisäosaamista edellyttävä opetusryhmä/valvontaluokka/ryhmänohjausryhmä

Esimerkkejä:

- Diagnosoidut, erityisjärjestelyjä ja/tai -opetusta/hoitoa vaativat oppilaat yleisopetuksen ryhmässä
- Etukäteen arvioitavissa oleva eri syistä poikkeuksellisen vaativa opetusryhmä/valvontaluokka/ryhmänohjausryhmä
- Useiden eri opetussuunnitelmien toteuttaminen opetusryhmässä
- Opetuksen ja vuorovaikutuksen vaatimuutta lisäävät oppilaat opetusryhmässä, esimerkiksi vieraskieliset, eri kulttuuritaustaiset oppilaat opetusryhmässä (lukiossa myös vaihtoopiskelijat)
- Vieraalla kielellä opettaminen
- Yhdysluokkaopetus kun opetettavia luokka-asteita enemmän kuin kaksi
- Opettaminen sekä ala- että yläkoulussa (opetusvelvollisuuserojen korvaaminen)
- 3. luokalle siirtyminen, 7. luokalle siirtyminen ja lukion aloittaminen

2. Vastuu-, kehittämis- ja projektitehtävät koulussa (jos ei muuten korvata)

Esimerkkejä:

- Suunnittelu-, johto- tai kehittämisryhmän jäsenyys
- Oppilashuoltoryhmän jäsenyys (ei koske erityisopettajaa)
- Perekasvatusvastuu
- Oppilaiden osallisuuden kehittäminen
- Sovittelutiimi
- Koulun pedagoginen kehittäminen
- Erilaisten tehtäväalueiden vastuutehtävät
- Pitkäkestoiset (väh.1 lv) projektit/hankkeet
- Koulutyöajan ulkopuolinen säännöllinen kilpailu- tai muu vastaava toiminta

Koulu/lukiokohtainen opetustyön vaativuuden arviointi käytännössä (soveltamisohjeet):

- Arvioidaan aina *tehtävän vaativuutta* ja vaativuuseroja
- Ei arvioida henkilökohtaista työsuoritusta, osaamista ja taitoja
- Arvioinnissa sovelletaan sovittuja tva-kriteerejä (2 kpl) koulukohtaisesti
- Arvioinnissa huomioidaan kaikkien opettajien työtehtävät
- Koulukohtaisesti päätettävää tva-lisää voidaan maksaa päätoimisille (väh. 16/h/vko), vakinaisille, määräaikaisille ja sijaisille edellyttäen, että työsuhte kestää koko koulutyövuoden
- Tva-lisän suuruus voi olla 50€ – 300€/kk/tehtävä, koulukohtainen tva-lisä voi olla
- maksimissaan yhteensä 300 €/kk/opettaja. Poikkeustapauksissa (esim. pienillä kouluilla)

tva-lisän suuruus voi olla alle 50 €.

– Tva-lisää maksetaan niin kauan kuin vaativuustekijä on olemassa, kuitenkin enintään 31.7.2024 saakka, jonka jälkeen tehtävät arvioidaan uudelleen

– Jos vaativuustekijä poistuu kesken lukuvuoden, jaetaan vapautuva lisä uudelleen

– Toistaiseksi päätettyä (koulunsa aloittavan oppilaan opetus, apulaisrehtori) tva-lisää maksetaan päivä/kk-palkkaa saavalle sijaiselle lisää edellyttävässä tehtävässä (yli viiden päivän sijaisuus)

– Tva-lisää ei voi saada samasta tehtävästä, joka korvataan OVTES osio B 19 §:n mukaan

– *Koulukohtaista tva-määrärahaa ei voi käyttää sellaisiin erityistehtäväkorvauksiin, jotka on virkaehtosopimuksen mukaan maksettava opettajan ylityntipalkkioperusteella (OVTES osio B liite 1 11-22 §)*

– Tehtäväkohtaisten palkkojen (tva-lisät) järjestelyerää on käytössä parhaillaan ja sen on oltava käytössä jatkossakin – toisin sanoen, jos joltain lisän maksu lakkaa, on sama raha maksettava jollekin toiselle.

kunnalle.

- Rehtori tekee esitykset tehtävistä, joista tva -lisää maksetaan. (tehtävä / henkilö + lisän suuruus + perustelut, joista selviää vaativuustekijä).
- Esitykset viedään Primus-järjestelmään.
- Tehtävät, joista TVA-lisää maksetaan, tulee saattaa perusteluineen koko opettajakunnan tietoon.
- Koulukohtainen TVA-rahamen käyttö raportoidaan järjestelmän toteutumisen arvioimista ja kehittämistä varten.
- Kootaan myös kehittämis ehdotuksia.

Kuva 1: TVA-järjestelmä.

Koulukohtaisten TVA-lisien päätösprosessi

- Koko TVA-järjestelmä ja erityisesti koulukohtaisesti sovellettavat arviointikriteerit käydään läpi kaikkien opettajien kanssa (opettajakokous, palaverit).
- Koulukohtaisessa arvioinnissa haetaan mahdollisimman objektiivisesti eri opettajatehtävien vaativuuseroja sovellettavien kriteerien pohjalta (tehtävien avaaminen keskusteluissa).
- Rehtori tekee yhteenvedon TVA-keskusteluista ja esittelee sen opettaja-

Henkilökohtainen lisä (TSA)

TSA-järjestelmä on otettu käyttöön Kuopiossa 1.8.2019. Keväällä 2023 TSA-pottiin lisättiin jälleen rahaa paikallisesta järjestelyerästä, TSA-keskusteluja käytiin kouluilla elokuun loppuun mennessä, ja 2.10.2023 tehtiin päätökset uusista TSA-lisän saajista. Uudet ja osittain korotetut TSA-lisät tulevat maksuun takautuvasti 1.8.2023 alkaen.

TSA-lisää saa tällä hetkellä noin 30% opettajista. Kaikkien perusopetuksen opettajien

saama TSA-lisä on nyt sama, samoin kaikki lukion opettajat saavat samansuuruista TSA-lisää.

Rehtoreilla on oma TSA-järjestelmä.

Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointiin perustuva järjestelmä (TSA)

Kuva 3: TSA-prosessi.

TSA-järjestelmän tavoitteet

- Työsuorituksen arviointiprosessin tavoitteet perustuvat koulun, opettajan ja rehtorin tehtäviin ja niiden mahdollisimman hyvään toteuttamiseen.
- TSA-järjestelmä kannustaa rakentavasti työsuorituksen jatkuvaan kehittämiseen valittujen arviointikriteerien suunnassa (arvioitavat).
- TSA-järjestelmä tuo esille tietoa opettajien ja rehtoreiden työstä, osaamisesta sekä koulutyöyhteisöjen toiminnasta (arvioijat).
- TSA-järjestelmä antaa tietoa koulutusorganisaation tilasta, kehittämis- ja osaamistarpeista sekä kehittämisen painopisteistä (arvioijat, johto, päättäjät).

Kuva 2: TSA-järjestelmä.

Vuosisidonnainen lisä

Vuosisidonnainen lisäperustuu työkokemukseen. Oikeus vuosisidonnaiseen lisään alkaa palvelusajan täyttymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. **Huom! vuosisidonnainen lisä on haettava kirjallisesti viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun oikeus lisään on syntynyt ja sitä maksetaan takautuvasti vuoden ajalta.**

Lisään oikeuttavaan palvelusaikaan luetaan kaikki päätoimiseksi katsottava palvelu seuraavin ehdoin:

- Vähintään 30 kalenteripäivän tai täyden kuukauden työ
- Vähintään 18 vuoden ikä
- Opetusalan työ
- Yrittäjän työ, josta olennaista hyötyä nykyisissä tehtävissä yhteensä enintään viisi vuotta
- Muu työ, josta on olennaista hyötyä nykyisissä tehtävissä (työnantajan harkinnan mukaan)
- Työnantajan tulee käyttää harkintavaltaansa ennalta päätetyn ja yhtenäisen linjan mukaisesti
- Pääluottamusmiehellä tulee olla tieto

noudatettavista kriteereistä

Opetushenkilöstön vuosisidonnaiseen lisään oikeuttava aika ja sen laskenta määräytyvät OVTES osion A 12–18 §:n mukaan. **Siihen oikeuttavat vuodet ja prosentit ks. taulukko Vuosisidonnaisen lisän vuodet ja korotusprosentit.**

Vuosisidonnaisen lisän vuodet ja korotusprosentit

- Opetushenkilöstön vuosisidonnaisen lisään oikeuttava aika ja sen laskenta määräytyvät OVTES osion A 12–18 §:n mukaan. Siihen oikeuttavat vuodet ja prosentit ovat seuraavat:

Voimassa 1.4.2021 alkaen	5 v.	8 v.	10 v.	15 v.	20 v.
Rehtori ja apulaisrehtori			5 %	5 %	10 %
Peruskoulun aineopettaja, lukionopettaja, erityisopetuksen opettaja ja päätoiminen tuntiopettaja	4 %	3 %	6 %	6 %	6 %
Peruskoulun oppilaanohjauksen kehittäjän viran haltija	2 %	2 %	5 %	11 %	
Esiluokanopettaja ja vastaava päätoiminen tuntiopettaja	6 %	2 %	9 %	6 %	6 %
Lukion/aikuislukion aineopettaja ja päätoiminen tuntiopettaja	6 %	2 %	10 %	4 %	6 %
Lukion opinto-ohjaajan viran haltija	2 %	3 %	5 %	11 %	

Vuosisidonnainen lisä on haettava kahden vuoden kuluessa, kun oikeus lisään on syntynyt ja maksetaan siitä hetkestä, kun oikeus on syntynyt, mutta 17§ 2 mom. mukaan:” Oikeus vuosisidonnaiseen lisään alkaa sen jälkeisen kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien, jona vuosisidonnaiseen lisään oikeuttava palvelusaika on täyttynyt.” Eli kun kahden vuoden aikana hakee (lisän täyttymisen jälkeen), lisän saa siitä, kun aika on täyttynyt eli voi saada kaksikin vuotta takautuvasti tässä tapauksessa.

Jos hakemus esitetään myöhemmin, maksetaan vuosi takautuvasti anomishetkestä (tästäkin täysin kuukausin).

Ylituntipalkkio

Ylituntipalkkio lasketaan viran tehtäväkohtaisen palkan ja opetusvelvollisuuden perusteella. *TVA-lisä vaikuttaa ylituntipalkkion suuruuteen.* Ylituntipalkkioon eivät vai-

kuta vuosisidonnainen tai henkilökohtainen lisä eivätkä muut liitteissä erikseen mainittu palkkatekijät. Opettajan ylituntipalkkion suuruus kuukaudessa eli vuosiviikkoylituntipalkkio lasketaan kertomalla tehtäväkohtainen palkka luvulla 0,83. Tulo jaetaan huo-jentamattomalla opetusvelvollisuudella.

Koulu- ja kuntakohtainen lisätehtävä

Koulu- tai oppilaitoskohtaisen opetuksen kehittämiseen, suunnitteluun tai hallintoon liittyvästä erikseen määrätystä tehtävästä maksetaan opettajalle korvaus, jonka työnantaja vahvistaa OVTESin palkkaliitteestä. Peruskoulussa koulukohtainen rahamäärä määräytyy palkkaperusteryhmien lukumäärän mukaan, lukiossa opiskelijamäärän mukaan.

Peruskoulun ja lukion koulu- ja oppilaitoskohtainen lisätehtäväkorvaus ei ole harkinnanvarainen palkkatekijä. Koulun palkkaperusteryhmien mukainen euromäärä tulee käyttää kokonaisuudessaan. Peruskoulun kunta-kohtaisen ja aikuislukion lisätehtäväkorvauksen maksaminen sen sijaan on harkinnanvaraista.

Kuopiossa on paikallisesti sovittu lisärahasta koulu- ja kuntakohtaisiin lisätehtäviin painotuen pieniin yksiköihin.

Koulu/oppilaitos- ja kuntakohtaista lisätehtäväkorvausta voi käyttää myös mentorointiin / tutorointiin.

Opettajalle määrätty lisätyö

Jos opettajalle MÄÄRÄTTY projekti-, suunnittelu- tai kehittämistyö, jonka tekemiseen yhteissuunnittelutyön, koulukohtaisen lisätehtävän ja opettajatyöpäivien tuoma resurssi ei riitä, tulee työ korvata muulla tavoin.

Ennen kuin työnantaja määrää opettajalle lisätyön, opettajan ja työnantajan täytyy yhdessä arvioida työhön tarvittava tuntimäärä ja sen aikana tehtävän työn laatu, määrä ja painopisteet. – Esimerkkeinä kuntakohtainen opetussuunnitelmatyö ja koulun muuttotyö.

Kertapalkkio

Opettajalle voidaan maksaa kertapalkkio, jos kunnan tai kuntayhtymän asianomainen viranomais harkitsee sen suorittamisen perustelluksi. Kertapalkkiota voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun työnantaja haluaa palkita yksilöä tai ryhmää. Esimies esittää henkilön tai ryhmän kertapalkkion saajaksi.

Työajan vaihtaminen

Opetustyötä voidaan sopia lukuvuoden aikana vaihdettavaksi enintään 76 tuntia kehittämistyöhön / mentorointi -ja / tai tutortyyöhön (1.8.2022 alkaen).

Määräys mahdollistaa opettajan ja rehtorin sopimaan opetustuntien vaihtamisen kehittämistyöhön. Opetustunteja voidaan lukuvuoden aikana vaihtaa enintään 76 tuntia. Vaihtamiseen sovelletaan kerrointa 1,5 jolloin 76 opetustuntia vastaa 114 kehittämis- tai mentorointi/tutorointityöajan tuntia. Opettaja ja rehtori sopivat millaisiin tehtäviin tämä työaika käytetään. Työaika voidaan sopia käytettäväksi myös esimerkiksi opettajan osaamisen kehittämiseen tai työhyvinvointia tukevaan toimintaan.

Työajan vaihtamisesta on monenlaisia toteuttamistapoja, joista sovitaan paikallisesti. Huomioitavaa on, että opetus ei saa tämän takia vaarantua, ja siksi opettajalle on syytä palkata sijainen niille opetustunneille, jotka opettaja vaihtaa kehittämistyöhön.

Kuopion kannustavan palkkauksen järjestelmä²

²<https://haelukioon.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/zine-import/57/Kannustavapalkkausjarjestelma.pdf>

Sijaisjärjestelyt

Työnantajan velvollisuus on perehdyttää sijainen

Koulun rehtorin vastuulla on huolehtia sijaisjärjestelyistä niin, että koulutuslainsäädännössä säädetyt oppilaiden ja opiskelijoiden oikeudet sekä muiden opettajien työssä jaksaminen voidaan turvata. Oppilaan ja opiskelijan tulee saada opetussuunnitelman mukaista opetusta opetussuunnitelman perusteiden ja kyseistä oppilaitosta koskevan lainsäädännön perusteella. Samoin oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön.

Virkavapaan sijaisuusjärjestelyt kuuluvat työnantajan tehtäviin. Yleensä tämä tehtävä kuuluu lähiesimiehelle. Rehtorilla on aina lopullinen vastuu ja harkintavalta sijaisten palkkaamisessa.

Kuopion sijaisohje 1.8.2023 alkaen³

Lyhytaikaiset ja äkilliset sijaisuustilanteet

- Äkillisissä sijaisuustilanteissa sovelletaan kaupungin ohjetta (Täyttölupamenettely ja sisäisen liikkuvuuden periaatteet: 2.2 Sijaisjärjestelyt) siten, että otetaan huomioon perusopetus- ja lukiolaissa määritelty oppilaan oikeus turvalliseen oppimisympäristöön opetussuunnitelman toteuttamiseen liittyvät käytännön asiat. Harkintavalta ja vastuu sijaisten palkkaamisessa on koulun toiminnasta vastaavalla rehtorilla.

Äkilliset sijaisuustilanteet hoidetaan tilanteen

mukaan

- antamalla sijaismääräys koulun vapaana olevalle opettajalle
- ottamalla ulkopuolinen sijainen
- antamalla koulun opettajalle ovo-määräys

Koulunkäynninohjaaja voidaan ottaa opettajan sijaiseksi ainoastaan keskeyttämällä ohjaajan työ ja ottamalla hänet erillisellä päätöksellä opettajan sijaiseksi. Perusteltu syy voi olla esim. se, että ohjaaja tuntee opetusryhmän toimintatavat ja oppilaat.

Sijaisjärjestelyt opettajan virkavapaan vuoksi

Jos sijaista ei esimerkiksi opettajan äkillisen sairastumisen takia heti löydy, voidaan koulun muu opettaja määrätä huolehtimaan poissaolevan opettajan luokasta oman oppituntinsa tai muun palkallisen tehtävän kanssa samanaikaisesti (ovo-määräys). Määräys edellyttää opettajan ja esimiehen sopimista tehtävästä. Erityisesti on huomattava, että tällaisen oman viran ohessa määräyksen voi antaa vain silloin, jos kahden luokan yhtäaikainen hoitaminen on työsuojelumääräykset ja oppilaan turvallisuus huomioon ottaen mahdollista.

Lukiossa oppitunti voidaan järjestää myös toisin esim. etätehtäviä antamalla. Peruskou-

³<https://haelukioon.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2024/09/Virkavapaudet-seka-maaraaikaisten-opettajien-ja-sijaisten-ottaminen-2023-1.pdf>

lun oppilaita ei voi jättää kesken koulupäivän valvomatta.

Opettaja voidaan määrätä hyppytunnillaan sijaistamaan toista opettajaa. Määräys edellyttää asiasta sopimista.

Työnantajan velvollisuus on perehdyttää sijainen koulun käytänteisiin ja turvallisuusohjeisiin.

Sijaisen palkka

Viransijaisen palvelussuhteen kestäessä enintään viisi koulun työpäivää maksetaan sijaiselle tuntipalkkio tuntiopettajia koskevien

palkkioperusteiden mukaan. Jos sijaisuus kestää yli viisi koulun työpäivää, maksetaan palkka ensimmäisestä sijaisuuspäivästä alkaen päiväpalkkana.

Määräaikaisten palkka- ja palvelussuhdetietoa	
Enintään 5 koulun työpäivää	Enemmän kuin 5 työpäivää
• Tuntiopetuspalkkio kullakin pidetyltä tunnilta • Valmistelu, jälkityö, valvonnat • Ei yhteissuunnittelovelvollisuutta • Peruskoulu 0,94 x tuntiopettajan palkka • Lukio/aiikuilukio 0,96 x tuntiopettajan palkka • Ei lukion kerronnaisia eikä lukiorekursiitunteja • Ei vuosisidonnaisia lisä • Ei ka liiripalkkion lisä • Ei lomarahaa • Ei lomapäiväkorvausta • Ei palkallista virkavapaita	• Palkkausperusteet ja työvelvollisuus kuten toistaiseksi otetulla viranhaltijalla • Kuukausipalkka • Vuosisidonnainen lisä • Ylituntipalkkio • Yhteissuunnittelutyövelvollisuus • Opettajatyöpäivät, jos on palkattu lukuvuoden koko työtajaksi • Lomarahaa (jos ≥ 16 pv/vk) • Lomapäiväkorvaus (jos ≥ 16 pv/vk) • Sairausloma-ajan palkka kuten toistaiseksi otetulla viranhaltijalla • Oikeus palkallisiin virkavapaisiin riippuu sijaisuuden kestoista

Lomat ja korvaukset

Lomaraha määritellään varsinaisesta palkasta

Suuri osa opettajista on **opetusvelvollisuustyöajassa tai vuosityöajassa**, jolloin he eivät kuulu vuosilomamääräysten tai vuosilomalain piiriin. Rehtoriviranhaltijoihin sovelletaan vuosilomalakia.

Opetusvelvollisuustyöaikajärjestelmään ei kuulu vuosilomaoikeutta. Siinä opettajan työrytmittyy opetustyöaikaan ja opetustyöajan keskeytyksiin eli koulun loma-aikoihin. Sen sijaan opettajilla on **ns. laskennallinen vuosiloma**, joka vaikuttaa muun muassa sairausvakuutuslain mukaisten päivärahojen maksamiseen laskennallisen vuosiloman ajalta työnantajan sijasta suoraan opettajalle itselleen.

Sairauspäiväraha, äitiysraha, vanhempainraha, määräaikainen kuntoutustuki ja kuntoutusraha maksetaan laskennallisen vuosiloman ajan opettajalle riippumatta siitä, onko hän hakenut virkavapaata vai ei.

lutunnus +TVA

- Henkilökohtainen lisä
- Vuosisidonnainen lisä
- Syrjäseutulisa
- Rekrytointilisa
- Koulu- ja oppilaskohtainen lisätehtävä ja taito- ja taideaineiden korvaus
- Siirtymäkauden henkilökohtainen lisä

Lomaraha

Palveluaika	Lomaraha %/kk	Täysi lomaraha varsinaisesta palkasta
Yli 15 v	6%	72%
5-15 v	5%	60%
1-5 v	4%	48%

Lomaraha

Lomaraha maksetaan heinäkuun palkanmaksun yhteydessä, ellei paikallisesti toisin sovi. Lomaraha maksetaan myös palvelussuhteen päättyessä. Sivutoimisille tuntiopettajille ei makseta lomarahaa. Lomarahan suuruus lasketaan heinäkuun varsinaisesta palkasta. Opettajalla ei ole oikeutta sopia lomarahan vaihtamisesta vapaaksi. Lomaraha määritellään **varsinaisesta palkasta**. Varsinaiseen palkkaan kuuluu:

- Tehtäväkohtainen palkka = hinnoitte-

Määräaikaisen opettajan lomakorvaus

Lomapäiväkorvaukseen on oikeus koko lukuvuoden työajan palveluksessa ollut määräaikainen päätoiminen opettaja, jolla ei ole oikeutta vuosilomaan.

Määräaikaisten opettajien asema parani opetusvelvollisuustyöajassa 1.8.2023 alkaen. Osion A 36 § mukaista lomapäiväkorvauksen kerrointa on kasvatettu luvusta 2 lukuun 2,8. Jos opettaja on työssä koko lukuvuoden **työajan** (veso-päivästä keväthuhlaan), mutta ei

saa kesäkeskeytyksen ja kesän ajalta palkkaa, hänen lomapäiväkorvauksensa kasvaa 20 päivästä 28 päivään. Parannus on 40 %. Osaksi lukuvuotta palkatuilla lomapäiväkerroin kasvaa samalla tavalla. Heillä muutos on vielä suurempi, koska keskeytyspäivien aiheuttama vähennys ei muutu.

Lomapäiväkorvausta vähentävät palvelussuhteeseen sisältyvät kesäkeskeytyspäivät. Lukuvuoden työaikaa lyhemmissä palvelussuhteissa kesäkeskeytyspäivien lisäksi myös syys-, joulukuun-, urheilu- ja pääsiäisloman arkipäivät vähentävät lomapäiväkorvausta. Arkipäiviä ovat muut päivät paitsi kalenterin ”punaiset päivät”, jouluaatto, juhannusaatto ja pääsiäislauantai.

Lomapäiväkorvaus ei koske sivutoimisia tuntiopettajia.

Määräaikaisuuden kesto

Koko lukuvuoden ajaksi 1.8. – 31.7. voidaan ensisijaisesti ottaa vain muodollisesti kelpoi-

nen opettaja. Mikäli muodollisesti kelpoisia opettajia ei ole saatavilla, opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito (asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 23 §).

Jos määräaikainen palvelussuhde alkaa kesken syyskauden ja kestää kevätlukukauden loppuun saakka, työsopimukset tehdään seuraavasti:

Palvelussuhteen alkaminen -> palvelussuhteen päättymisen

- 1.8. – 30.9. -> palvelussuhde päättyy 31.7.
- 1.10. – 31.1. -> palvelussuhde päättyy 30.6.
- 1.2. alkaen -> palvelussuhde päättyy koulun työvuoden päättymispäivänä

Virkavapaat ja sairauspoissaolot

Jos sairastun

Palkalliset virka- ja työvapaat

- Sairausloma, palkallinen 60 kalenteripäivää vuodessa
- Synnyttävälle vanhemmalle raskausraha 40 arkipäivää + vanhempainvapaa 32 arkipäivää, jos ne pidetään yhtäjaksoisena
- Ei-synnyttävälle vanhemmalle 32 arkipäivää vanhempainvapaata
- Tilapäinen hoitovapaa, 3 kalenteripäivää palkallisena kunnalla
- Reservin kertausharjoitus ja väestönsuojelukoulutus
- 50- ja 60-vuotispäivä
- Oma vihkiäispäivä tai parisuhteen rekisteröinti
- Lähiomaisen hautajaispäivä
- Kutsuntapäivä
- Työnantajan määräämä terveydenhoollinen tutkimus

Palkattomat virka- ja työvapaat

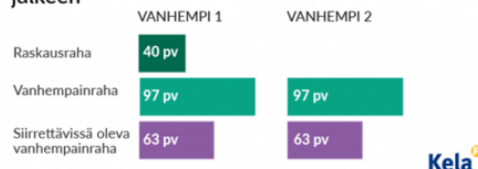
- Hoitovapaa ja osittainen hoitovapaa
- Poissaolo pakottavista perhesyistä
- Poissaolo perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi
- Opintovapaa
- Useimmat harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat (mm. vuorotteluvapaa)

- Omaishoitovapaa (enintään 5 päivää)

Perhevapaaudistus

Perhevapaaudistus

Vanhempainpäivärahan kiintiöt uudistuksen jälkeen

Perhevapaita koskeva lainsäädäntö uudistui 1.8.2022

Synnyttävällä vanhemmalla on oikeus 40 arkipäivä pituiseen raskausvapaaseen. Sen lisäksi molemmilla vanhemmilla on oikeus pitää vanhempainvapaata 160 arkipäivää, joista 63 päivää voidaan luovuttaa *esimerkiksi* toiselle vanhemmalle.

Vanhempainvapaita voi pitää korkeintaan neljässä jaksossa, ja yhden jakson on oltava vähintään 12 arkipäivää. Vanhempainvapaat täytyy pitää ennen kuin lapsi täyttää 2 vuotta. Työnantajalle perhevapaiden pitämisestä täytyy ilmoittaa viimeistään 2 kk ennen vapaalle jäämistä. Palkallisuus edellyttää virkavapaan hakemista

Kaikissa opetusalan sopimuksissa on sovittu, että synnyttävä vanhempi saa palkallista raskausvapaata 40 arkipäivää ja palkallista vanhempainvapaata 32 arkipäivää. Muu kuin synnyttävä vanhempi saa palkallista vanhempainvapaata 32 arkipäivää.

Palkallisen raskaus- ja vanhempainvapaan aikana työntekijä saa saman palkan, jonka hän olisi saanut ollessaan töissä. Tämän jälkeen molemmilla vanhemmilla on oikeus saada Kelalta vanhempainrahaa. Tarkemmat tiedot saat Kelalta.

Jos synnyttävän vanhemman palkalliset raskaus- ja vanhempainvapaat osuvat laskennallisen vuosiloman ajalle tai kesävapaaajaksolle, pitää työnantajan maksaa hänelle Kelan päivärahaa vastaava osuus tältä ajalta.

Vanhempainvapaiden jaksotus kannattaa suunnitella hyvin ja olla etukäteen yhteydessä esihenkilöön.

Kokonaissuunnitelman tekeminen KV-TES V luku 6 §

- Työnantajalle on pyrittävä ilmoittamaan raskausvapaata ja vanhempainvapaata haettaessa, milloin ja millä tavoin jaksottaen perheen on tarkoitus käyttää raskausvapaata ja vanhempainvapaata

Raskaus- ja vanhempainvapaa kesäkeskeytyksen aikana OVTES osio A 41, soveltamisohje 2 ja 3 mom.

- Perhevapaita (raskaus- ja vanhempainvapaa) koskevien sairausvakuutuslain 1.8.2022 voimaan tulevien muutoksien vuoksi KELAn vanhempainpäivärahoja ei makseta, mikäli henkilö saa palkkaa.

Siltä osin, kun raskausrahaan oikeutetun opettajaviranhaltijan palkallinen raskaus- ja/tai vanhempainrahakausi (OVTES A osio 40 a § ja KVTES V 7 § ja 8 §) osittain tai kokonaan sijoittuu 16.6. alkavan las-

kennallisen vuosiloman tai kesävapaaajakson 34 ensimmäisen arkipäivän ajalle, työnantaja maksaa mainittujen raskaus- ja/tai vanhempainrahakauden osalta varsinaisen palkan lisäksi sairausvakuutuslain mukaisen päivärahaosuuden opettajalle varsinaiseen palkkaan kuulumattomana palkanosana.

- Em. edellyttää, että raskaus- ja vanhempainvapaata varten haetaan virkavapaata.

Mistä tietoa perhevapaista?

- Sairausvakuutuslaki 9 luku – vanhempainpäivärahat⁴
- Työsopimuslaki 4 luku – perhevapaat⁵
- KELA – vanhempainpäivärahat⁶
- KELAn laskuri raskaus- ja vanhempainrahapäivistä⁷
- Työ- ja virkaehtosopimukset OVTES ja KVTES
- KVTES 2022 – 2025 yleiskirjeet⁸

Jos sairastun

Työpaikoilla pitää olla yhteisesti sovitut käytännöt siitä, miten toimitaan, kun sairastutaan. Työntekijällä ja viranhaltijalla on velvollisuus ilmoittaa sairastumisestaan soittamalla työnantajalle ja esimiehellä on takaisinsoittovelvoite. –Tekstiviestillä ilmoittaminen ei ole riittävä tapa. Myös sairauspoissaolon aikana esihenkilöllä on huolehtimisvelvoite.

Työnantajalla on oikeus pyytää sairaustodistusta jo ensimmäisestä poissaolopäivästä. Lääkärintodistus on toimitettava viikon sisäl-

⁴<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20041224#O3L9>

⁵<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055#L4>

⁶<https://www.kela.fi/vanhempainpaivarahat-4-9-2022-jalkeen>

⁷<https://beta.kela.fi/raskaus-ja-vanhempainrahapaivien-laskuri>

⁸<https://www.kt.fi/yleiskirjeet/2022/5/kvtes-2022-2025>

lä. Työnantajalla on myös oikeus edellyttää, että todistus on työterveyshuollon lääkäriltä.

Esimies voi hyväksyä **sairauspoissaoloa yhteensä enintään 5 kalenteripäivää** ilman lääkärintodistusta. Ohje on voimassa **toistaiseksi. (Ohje voimassa 1.6.2024 alkaen)**

Poissaolo sairauden vuoksi omalla ilmoituksella voidaan hyväksyä, jos syynä on flunssa, influenssa, vatsatauti tms. infektio tauti. Jos ei ole selkeää tarvetta voinnin perusteella hakeutua lääkärille tai hoitajalle, on parempi kyllötyllä kotona viltin alla. Jos vointi huononee, tulee hakeutua hoitoon.

- Kuopion ohje 1.6.2024 alkaen⁹

Muutos Kuopion sairauspoissaolo-ohjeeseen 15.2.2018

- Esimies (hänen sijaisensa tai muu työyksikön vastuhenkilö) voi antaa luvan poissaoloon yhdenjaksoisesti kahdeksi päiväksi kerrallaan.
- Terveystieteiden tai lääkärin antamia sairauslomatoistuksia tältä ajalta ei tarvita eikä niillä voi korvata ilmoittamista esimiehelle.
- Tämä sairauspoissaolo-ohjeen muutos ei koske hoitoonohjaustilanteita ja tarvittaessa esimies voi aina vaatia lääkärintodistuksen jo ensimmäisestä poissaolopäivästä.

Sairauspoissaolon ajan palkka

Edellytyksenä palkan saamiselle sairauden ajalta on, että palvelussuhde on välittömästi ennen sairauspoissaoloa jatkunut vähintään 60 kalenteripäivää. Jos palvelussuhde on kesäntynyt lyhyemmän ajan, opettajalla on oikeus

saman kalenterivuoden aikana saada sairauspoissaolon ajalta vähintään varsinainen palkansa 14 kalenteripäivän ajalta, minkä jälkeen ei suoriteta mitään palkkaetuja. Palkan maksaminen edellyttää lisäksi, että opettajan virantoimitus tai työsuhde on jo tosiasiallisesti alkanut eli opettaja ollut työssä työpaikalla ennen sairastumistaan.

Saman kalenterivuoden aikana on oikeus saada sairauspoissaolon ajalta täysi palkka 60 kalenteripäivän ajalta ja sen jälkeen kaksi kolmasosaa 120 kalenteripäivän ajalta. Lisäksi voidaan harkinnan perusteella maksaa enintään kaksi kolmasosaa palkasta enintään 185 kalenteripäivän ajalta.

Jos sairaus johtaa eläkkeelle jäämiseen tai määräaikaisen kuntoutustuen saamiseen, oikeus sairausajan palkkaan päättyy 180 kalenteripäivän jälkeen, vaikka kalenterivuosi olisi vaihtunut. Näissä tapauksissa ota aina yhteys luottamusmieheen.

Jos sairastun kesällä

Suuri osa opettajista on opetusvelvollisuuteen tai vuositunteihin perustuvassa työaikajärjestelmässä, johon ei kuulu vuosiloma-oikeutta. Heidän ei ole mahdollista siirtää sairauden takia ”kesälomaansa” pidettäväksi myöhemmin. Sen tähden opettajien ei ole pakko hakea sairauspoissaoloa oppilaitoksen kesäkeskeytysajaksi, vaikka he olisivat silloin työkyvyttömiä ja heillä olisi oikeus sairauspäivärahaan.

Laskennallisen vuosiloman päiviä ei lasketa sairauspoissaolon, työtapaturman, ammattitaudin eikä eläketapahtumaan tai kuntoutukseen johtavan sairauden palkallisten sairauspäivien lukumäärään. Sen sijaan sairauspäi-

⁹<https://jsm2018.sharepoint.com/sites/intra/Ohjekeskus/Forms/Uusimmat.aspx?id=/sites/intra/Ohjekeskus/Sairauspoissaolo-ohje.pdf&parent=/sites/intra/Ohjekeskus>

viksi lasketaan laskennallisen vuosiloman ulkopuolelle jäävät sellaiset päivät, joiksi opettaja ei ole hakenut virkavapautta, jos virkavapaa on alkanut ennen kesäkeskeytyksen alkua ja jatkuu sen päätyttyä.

Kun lapsi sairastuu

Kun alle 12-vuotias tai vammainen lapsi sairastuu äkillisesti, on lapsen vanhemmalla, huoltajalla tai samassa taloudessa vakituisesti asuvalla oikeus saada tilapäistä hoitovapaata lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi enintään 4 työpäivää. Oikeus vapaaseen on lapsi- ja sairauskohtainen. Vanhemmat voivat jakaa tilapäisen hoitovapaan 4 päivää.

Tilapäiseltä hoitovapaalta maksetaan palkka enintään 3 peräkkäiseltä kalenteripäivältä lapsen sairastumisesta lukien. Jos lapsi sairastuu kesken päivän perjantaina, palkallisia päiviä ovat lauantai, sunnuntai ja maanantai. Vapaata voi pitää täydet 4 työpäivää, jolloin tiistai, keskiviikko ja torstai ovat palkattomia.

Päätoimisella tuntiopettajalla ja määräaikaisella opettajalla on oikeus 3 palkalliseen hoitopäivään, jos palvelussuhde on kestänyt vähintään 60 kalenteripäivää.

Jos lapsi joutuu äkillisenkin sairauden takia sairaalahoitoon, katsotaan, että lapsen hoito on järjestetty sairaalassa eikä vanhemmilla ole oikeutta palkalliseen virkavapauteen.

Etukäteen tiedossa oleva lapsen sairaalahoido tai lääkäriillä käyminen ei täytä tilapäisen hoitovapaan edellytyksiä. Näissä tapauksissa vanhemmilla voi olla oikeus palkattomaan poissaoloon pakottavista perhesyistä.

Perhevapaat ja hoitovapaa

Palkattomat perhevapaat eivät ole harkinnanvaraisia virkavapaita. Niiden hakemista ja myöntämistä määrittävät määräykset ja säännökset on kirjattu työsopimuslakiin ja ne tulee myöntää hakemuksen mukaisesti.

Vanhemmilla on oikeus itse valita palkattomien perhevapaiden alkamis- ja päättymisajankohdat, jos he noudattavat niiden hakemista, pituutta ja jaksottamista koskevia säädöksiä ja määräyksiä.

Hoitovapaata on oikeus saada siihen saakka, kun lapsi täyttää kolme vuotta. Alle koulukäisen ottolapsen vanhemmat voivat olla hoitovapaalla siihen saakka, kun lapsi täyttää 3 vuotta tai niin kauan, että lapseksi ottamisesta on kulunut 2 vuotta.

Perhevapaita on haettava yleensä viimeistään 2 kuukautta ennen vapaan aiottua alkamista. Virkasuhteisten on haettava virkavapaata kirjallisesti ja työsuhteisten on todisteellisesti ilmoitettava työnantajalle työvapaasta.

Jos opettajalla ei ole oikeutta vuosilomaan, hänen ei tarvitse hakea virkavapaata kesäkeskeytysajaksi.

Osittainen hoitovapaa

Osittaista hoitovapaata voi saada siihen saakka, kun peruskoulussa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen kolmas lukuvuosi päättyy. Osittaista hoitovapaata pitää hakea viimeistään 2 kuukautta ennen aiottua vapaan aloittamista.

Vapaan pitämisestä ja pituudesta sovitaan työnantajan kanssa. Opetusvelvollisuustyössä olevan opettajan osittainen hoitovapaa

toteutetaan siten kuin työnantaja ja opettaja siitä sopivat. Sopimus kannattaa tehdä kirjallisena. Jos sopimukseen ei päästä, opettajan opetustuntimääräksi vahvistetaan esimerkiksi keskimäärin 18 tuntia viikossa (luokanopettaja opv 24). Mikäli osittaisen hoitovapaan johdosta opettajalla on lukujärjestyksessä opetukseton päivä, se ei ole vapaapäivä (OVTES Osio A §32: opettajalla on 190 työpäivää).

Tilapäinen poissaolo pakottavasta perhesyystä

Viranhaltijalla ja työntekijällä on oikeus tilapäiseen poissaoloon työstä, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä perhettä kohdanneen, sairaudesta tai onnettomuudesta johtuvan ennalta arvaamattoman ja pakottavan syyn vuoksi.

Tällöin virkavapaus on palkatonta. Kela voi maksaa erityishoitorahaa.

Omaishoitovapaa

1.8.2022 alkaen viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus omaishoitovapaaseen. Omaishoitovapaa on palkaton virkavapaa

Työsopimuslaki 4 luku 7B§:

- Enintään 5 päivää.
- Henkilökohtaisen avun tai tuen tarjoamiseksi omaiselle tai työntekijän kanssa samassa taloudessa asuvalle läheiselle tai saattohoitoon osallistumiseksi.
- Omainen: työntekijän lapsi, vanhempi, avio- ja avopuoliso sekä työntekijän kanssa rekisteröidyssä parisuhteessa oleva.

sa oleva.

- Ilmoitettava työnantajalle omaishoitovapaasta ja sen arvioidusta kestosta niin pian kuin mahdollista. Työnantajan pyynnöstä esitettävä luotettava selvitys poissaolon perusteesta.

Osittainen työkyky

Jos työntekijä on estynyt tapaturman tai sairauden vuoksi tekemään vakiintunutta tehtäväänsä, tarjotaan muuta työtä hänen terveytensä vaarantamatta. Kyseessä on lyhytkestoinen, aina määräaikainen **korvaava työ**.

Korvaavan työn toimintamalli¹⁰ mahdollistaa työssä jatkamisen sairauspoissaolon vaihtoehtona tai se madaltaa kynnystä palata sairauspoissaolon jälkeen työhön. Sairauspoissaoloa ei synny lainkaan tai se jää lyhyemmäksi. Palkalliset sairauspoissaolopäivät ovat näin käytettävissä esimerkiksi siihen ajankohtaan, kun niitä tarvitaan operaatiosta toipumiseen. **Toimintamallin mukainen työ voi kestää yhdestä päivästä kahdeksaan viikkoon.**

Korvaavan työn järjestely **perustuu vapaaehtoisuuteen**. Työntekijän ei tarvitse ottaa tarjottua työtä vastaan, jos se ei mahdollista toipumista.

Yhdessä sovitut **käytännön järjestelyt seurantoineen kirjataan ESS- järjestelmään**. Esihenkilö voi pyytää työterveyslääkäriltä lausunnon korvaavan työn soveltuvuudesta, jos on perusteltu epäily järjestelyn turvallisuudesta.

Korvaavan työn jakson aikana **työntekijälle maksetaan varsinaisesta työstä maksettavaa palkkaa**. Myös työsuhteen edut ja työnantajan velvollisuudet jatkuvat.

¹⁰<https://jrm2018.sharepoint.com/sites/intra-turvallisuus-ja-tyohyvinvointi/SitePages/korvaava-tyo.aspx>

Työntekijän **työaika on pääsääntöisesti normaali työaika**. Työaika voidaan keventää tilapäisesti 50 %:iin varsinaisesta työajasta ja nostaa työaika täydeksi korvaavan työn jakson aikana. Mikäli työntekijän työkyky ei korvaavan työn jakson jälkeen riitä omaan työhön, vaihtoehdot jatkolle löytyvät Työkyvyn tuen toimintamallista.¹¹

Korvaavaa työtä voidaan tehdä myös etätöinä tai kouluttautumalla. Näistä vaihtoehtoista tehdään tarvittavat merkinnät järjestelmiin. Myös seurannasta esihenkilön ja työntekijän välillä sovitaan. **Esihenkilö arvioi sijaistarpeen** työn luonteen ja työyhteisön kokonaistilanteen perusteella, kun työntekijä tekee korvaavaa työtä.

Myös muut palvelussuhteen ehdot pysyvät korvaavan työn toimintamallin mukaisissa järjestelyissä muuttumattomina. Uusia työsuorituksia tai viranhoidon määräyksiä ei tehdä.

Opettajien palkattomat virka- ja työvapaat

Lukuvuoden palkaton vapaa tulee hakea ajalle 1.8. –31.7.

Palkaton virkavapaa vaikuttaa jatkossa kesäkeskeytysajan palkkaan. Määräys ei koske raskausvapaita, vanhempainvapaita, hoitovapaita 1. jaksoa eikä sairauspoissaoloa. Määräys ei koske myöskään palkattoman virkavapaan ensimmäistä 60 kalenteripäivää. Kesäkeskeytysajan palkasta vähennettävien päivien määrä lasketaan 60 kalenteripäivän jälkeen kaavalla virkavapaaseen sisältyneet koulun työpäivät (ma-pe) x 0,1. Ke-

säkeskeytysajan palkan vähennystä ei tehdä, jos virkavapaa kestää 12 kuukautta tai laskennallisen vuosiloman alkuun (16.6.) saakka. (Osio A 37 § 4 mom.)

HUOM. ks. Kuopion ohje¹²

Palkattoman virkavapaan vaikutus lyhyen keskeytysajan palkkaan muuttui 1.8.2023 alkaen. Muutoksen jälkeen keskeytysajan palkan saamisen ehtona on, että sitä ennen tai sen jälkeen on vähintään 15 työpäivää viranhoidtoa. Palkkaoikeus lyhytaikaisella keskeytyksellä on myös silloin, kun sitä ennen ja jälkeen on ollut yhteensä vähintään 15 työpäivää viranhoidtoa.

Määräystä sovelletaan, jos palkaton virkavapaa ennen lyhytaikaista keskeytysaikaa edeltävää

virantoimitusta on kestänyt yli viikon ajan. Opettajan korkeintaan yhden viikon palkaton virkavapaa ennen lyhytaikaista keskeytysaikaa ei vaikuta lyhytaikaisen keskeytysajan palkkaoikeuksiin.

Vuorotteluvapaan hakeminen: Jos hakija on syyslukukauden vuorotteluvapaalla, vapaa on haettava lukuvuoden suunnittelupäivästä ja päättymispäivä on 31.12. Jos hakija on kevätlukukauden vuorotteluvapaalla, vapaan alkamispäivä on 1.1. ja päättymispäivä 15.6.

- Harkinnanvaraiset virkavapaat Kuopion ohje 13.6.2024 alkaen¹³

¹¹<https://jsm2018.sharepoint.com/sites/intra-turvallisuus-ja-tyohyvinvointi/SitePages/tyokyvyn-tuen-toimintamalli.aspx>

¹²<https://haelukioon.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2024/02/Sairauspoissaolo-ohje.pdf>

¹³https://jsm2018.sharepoint.com/sites/intra/Ohjekeskus/Ohje_harkinnanvaraisten_virka-ja_tyovapaiden_myoentamiseen.pdf

Harkinnanvarainen virkavapaa yksityisellä syyllä

Harkinnanvaraisen virkavapaan myöntäminen ei ole itsestäänselvyys. Työnantaja myöntää virkavapaan anomuksesta. Kysy siis aina asiaa ensin esimieheltäsi. Jos haluat virkatai työvapaata jostain muusta kuin aiemmin mainituista syistä, työnantajalla on oikeus harkita, maksetaanko vapaan ajalta palkkaa, ja jos maksetaan, minkä verran. Työnantaja voi myös päättää, myönnetäänkö vapaata ylipäättään.

Opettajien tasapuolinen kohtelu edellyttää,

että harkinnanvaraisten virkavapaiden myöntämisen periaatteista on neuvoteltu työnantajan ja henkilöstön kesken ja neuvottelujen tuloksena on luotu periaatteet harkinnanvaraisten virkavapaiden myöntämisen perusteista, palkallisuudesta ja esimerkiksi vapaa-päivien mukaan lukemisesta. Pääperiaatteiden tulee olla koko henkilöstön tiedossa.

Harkinnanvarainen virkavapaa myönnetään opettajan hakemuksen mukaan tai hylätään. Jos työnantaja pitää mahdollisena myöntää virkavapaa haettua lyhempänä tai pidempänä, pitää opettajan tehdä uusi hakemus tai antaa kirjallinen suostumus muuksi ajaksi myönnettävään virkavapaaseen.

Opintovapaa ja vuorotteluvapaa

Kehittymistä varten

Opintovapaa

Opettajalla **on oikeus** opintovapaaseen, kun päätoiminen palvelussuhde on kestänyt vähintään vuoden. Opintovapaata voi saada enintään kaksi vuotta viiden vuoden aikana. Jos palvelussuhde on kestänyt alle vuoden, mutta vähintään 3 kk, on oikeus enintään viiden päivän vapaaseen. Opintovapaata haetaan osoittamalla esihenkilölle kirjallinen hakemus ja suunnitelma.

Opintovapaa on palkatonta ellei siitä ole työntajan kanssa erikseen sovittu.

Lue lisää tem.fi/opintovapaa¹⁴

Aikuiskoulutustuella ja ammattitutkintostipendillä tuetaan aikuisten ammatillista kehittymistä ja osaamisen uudistamista. Aikuiskoulutustukea voivat saada työelämässä olevat palkansaajat ja yrittäjät, joilla on yhteensä vähintään kahdeksan vuotta työhistoriaa. Aikuiskoulutustuki edellyttää aina päätoimista opiskelua.

Ammattitutkintostipendi myönnetään ammatillisen tutkinnon suorittaville, joilla on vähintään viisi vuotta työhistoriaa tutkinnon suorittamiseen mennessä. Aikuiskoulutustuen ja ammattitutkintostipendin myöntäminen perustuu lakiin aikuiskoulutusetuuksista.

¹⁴<https://tem.fi/opintovapaa>

¹⁵<http://www.tyollisyysrahasto.fi/>

¹⁶https://edupalvelut-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/ilkka_kokkonen2_opedu_kuopio_fi/ETSinGI0fpVBmEvspcOIYCSE

¹⁷<http://www.opetk.fi/>

¹⁸<http://www.te-palvelut.fi/>

- → www.tyollisyysrahasto.fi¹⁵
- Kuopion kaupungin henkilöstön kehittämisen toimintamalli¹⁶

Vuorotteluvapaa

Vuorotteluvapaan saamiseksi työhistoriaa vaatimus on 20 vuotta. Vuorotteluvapaa kestää vähintään 100 päivää ja enintään 180 kalenteripäivää. Korvaustaso on 70 prosenttia työttömyyspäivärahasta.

Vuorotteluvapaa on **harkinnanvarainen virkavapaa**, joten sen saamisen ehdoista kannattaa kysyä omalta luottamusmiehiltä tai esimieheltä.

Vuorotteluvapaan hakeminen: Jos hakija on syyslukukauden vuorotteluvapaalla, vapaa on haettava lukuvuoden suunnittelupäivästä ja päättymispäivä on 31.12. Jos hakija on kevätlukukauden vuorotteluvapaalla, vapaan alkamispäivä on 1.1. ja päättymispäivä 15.6.

Vuorotteluvapaan ehdoista, saamisen edellytyksistä, jaksottamisesta ja muista yksityiskohdista löytyy tietoa mm. OAJ:n Jäsensivuilta, Opettajien työttömyyskassan kotisivuilta tai työ- ja elinkeinoministeriön kotisivuilta.

- → www.opetk.fi¹⁷

- → www.te-palvelut.fi¹⁸

- → www.tem.fi¹⁹

- → vuorotteluvapaan ehdot²⁰

¹⁹<http://www.tem.fi/>

²⁰http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/loyda_toita/vuorotteluvapaa/index.html

Lääkärissä ja tutkimuksissa käynti

Huolehdi omasta terveydestäsi

Lääkärissä tai tutkimuksissa käynti on palkallista vain, jos henkilö on työnantajan määräämässä terveydenhoidollisessa tutkimuksessa, jatkotutkimuksessa tai tarkastuksessa tai viranhoidon edellyttämässä lakimääräisessä tarkastuksessa. Samoin jos henkilö on joutunut todellisen tarpeen niin vaatiessa lääkärin määräämään tutkimukseen tai synnytystä edeltäviin lääketieteellisiin tutkimuksiin tai lääkärintarkastukseen, joka on välttämätön sairausvakuutuslain mukaisen äitiysrahan saamiseksi. Tutkimukseen on oltava todellinen tarve, ja sitä ei voida tehdä työajan ulkopuolella tai on kyse äkillisestä tutkimustarpeesta.

Tämä ei koske oma-aloitteista lääkärissä ja hoidossa käyntiä eikä useamman päivän kestäviä tutkimuksia eikä tutkimuksia, jotka on tehty viranhaltijan oma-aloitteisen lääkärisäkäynnin yhteydessä.

Kuopion ohje 1.1.206 Lääkärin määräämät terveydenhoidolliset tutkimukset ja tarkastukset (KVTES luku III, 4§, 5 kohta)

- Kuopion ohje²¹

Mikäli työntekijä joutuu todellisen tarpeen vaatiessa menemään lääkärin läheteellä määräämiin tutkimuksiin kuten erikoislääkärin, laboratorio- tai röntgentutkimuksiin, on työnantajan järjestettävä tätä varten palkallinen vapautus työstä. Tällä tarkoitetaan myös synnytystä edeltäviä lääketieteellisiä tutkimuksia, mikäli tutkimus on suoritettava työpäivän aikana.

Nämä tutkimukset eivät ole työaikaa, mutta jos tutkimus matka-aikoinen ajoittuu varsinaiseen työaikaan, ei työaikaa tästä syystä pidennetä.

Työaikaa ei teetetä takaisin automaattisesti sen vuoksi, että henkilö on käynyt lääkärin määräämissä tutkimuksissa. Vajaaksi jäänyt säännöllinen työaika voi tulla teetetyksi täyteen työaikajakson aikana, koska vapautuksen ajalta ei vähennetä palkkaa.

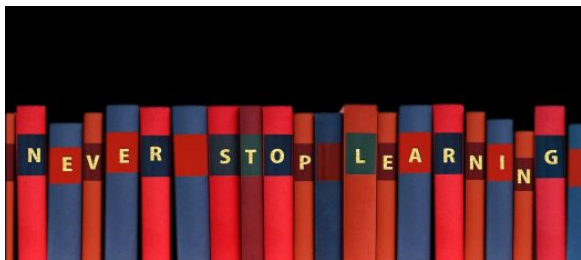
Eli tutkimuksissa käynti ei ole syy teettää vajaaksi jäänyttä aikaa takaisin.

Työaikajakson pituus on kuluva kalenteriviikko (ma-su) tai työvuorosunnittelussa noudatettava tasoittumisjakso.

²¹https://edupalvelut-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/ilkka_kokkonen2_opedu_kuopio_fi/EY8HWfzhcGRPp8sWeb2A_kBi4CV1cc82MzswlWA5HPNAw?e=qz60Aq

Koulutukseen osallistuminen ja päivärahat

Henkilöstökoulutuksesta on sovittu

Kunta-alan henkilöstökoulutuksesta on sovittu **koulutussopimuksessa**. Sen mukaan täydennyskoulutukseen osallistuvalla henkilölle maksettavat koulutusajan palkka ja kustannusten korvaukset riippuvat siitä, miten tarpeellisenä kuntatyönantaja pitää koulutusta.

Jos koulutusta pidetään henkilön virka- tai työtehtävien kannalta välttämättömänä, henkilö vapautetaan normaaleista tehtävistään ja määrätään osallistumaan koulutukseen virkamatkana. Opettajalle maksetaan koulutuksen ajalta normaali palkka. Lisäksi maksetaan virkaehtosopimuksen mukaiset päivärahat ja matkakustannukset. Kokonaistyöaikaa tai vuositunteihin perustuvaa työaikaa noudattavien opettajien koulutukseen käytetty aika luetaan vuositunteihin.

Kun **määrätään osallistumaan** koulutukseen, siitä seuraavat kaikki virkavelvollisuudet ja oikeudet ves:n mukaisiin korvauksiin.

Kun **oikeutetaan osallistumaan**, työntekijä voi itse päättää osallistuuko vai ei. Kun oikeutetaan, työnantaja voi maksaa vain osan korvauksista.

- Kuopion kaupungin henkilöstön kehittämisen toimintamalli²²

Päivärahan maksaminen edellyttää, että virkamatka ulottuu yli 15 kilometrin etäisyydelle viranhaltijan/työntekijän asunnosta ja virka/työpaikasta mitattuna yleisesti käytettyä kulkutietä sen mukaan, tapahtuuko lähtö ja paluu asunnosta vai virka/työpaikasta ja että virkamatka ulottuu toisen kunnan alueelle.

Päivärahaoikeus edellyttää **työnantajan määräystä** virkamatkalle.

Päiväraha maksetaan, kun ollaan oppilaiden / opiskelijoiden kanssa matkalla ja on valvontavelvollisuus.

²²https://edupalvelut-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/ilkka_kokkonen2_opedu_kuopio_fi/ETSinGI0fpVBmEvspcOIYCSE

Koulun ja opettajan työaika

Työaika tiivistetysti

Työpäivien lukumäärä ja sijoittuminen

Peruskoulun ja lukion lukuvuosi alkaa 1. elokuuta ja päättyy 31. heinäkuuta.

Lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaisi sattuvat itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Lukuvuoden koulutyö päätetään viikon 22 viimeisenä arkipäivänä.

Laskennallinen vuosiloma alkaa 16.6.

Työpäivien (oppilas- ja opettajatyöpäivät) lukumäärä, opetus- ja muun työnantajan määrättävissä olevan työajan sijoitus sekä oppitunnin pituus määräytyvät 31.12.1998 voimassa olleen lainsäädännön ja työsuunnitelmasta tai sitä vastaavasta asiakirjasta ilmenevän vakiintuneen käytännön mukaisesti. Tarkoituksena on säilyttää opettajan työajasta työnantajan määrättävissä oleva osuus ao. koulussa/oppilaitoksessa määrällisesti ja ajallisesti entisellään.

Oppitunnin pituus

Perusopetusasetuksen mukaan oppitunnin pituus on 60 minuuttia, josta opetukseen tulee käyttää peruskoulussa tuntia kohti vähintään 45 minuuttia. Välitunnin aikana tehtävä työ kuuluu oppituntiin. Opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi.

Lukiossa ja aikuislukiossa on edelleen noudatettava oppilaitoksessa vakiintunutta käytäntöä, joka oli voimassa ennen 1.1.1999. Lukion lähiopetuksessa opetukseen tulee tuntia kohti käyttää vähintään 45 minuuttia ja aikuislukiossa vähintään 40 minuuttia.

Opettajan työajasta ei voi sopia paikallisesti.

Opettajatyöpäivät

Veso- eli suunnittelu- ja koulutuspäivät

Peruskoulun, lukion ja aikuislukion toistaiseksi otetulla opettajalla ja *vähintään lukuvuoden työajaksi otetulla määrääkaikaisella* opettajalla on velvollisuus osallistua lukuvuoden aikana kolmeen kuusi tuntia kestävään suunnittelu- ja koulutustyöpäivään eli ns. veso-päivään. Yksi päivästä voidaan jakaa pidettäväksi kahtena eri tilaisuutena, joiden yhteispituus on kuusi tuntia.

On myös mahdollista sopia työnantajan kanssa veso-päivän korvaamisesta muulla vastaavalla koulutuksella.

Jos päätoimisen opettajan palvelussuhde, esimerkiksi sijaisuus, kestää vain osan lukuvuoden työajasta, hänellä ei ole osallistumisvelvollisuutta, ei myöskään sivutoimisella tuntiopettajalla.

Jos opettaja on osittaisella hoitovapaalla, osa-aikaeläkkeellä tai muuten osittaisella virkavapaalla, veso-päiviin osallistutaan samassa suhteessa kuin työaika on täydestä työajasta. Opetusvelvollisuus vastaa täyttä työai-

kaa.

Kehittämispäivät

Veso-päivien lisäksi työnantaja voi määrätä opettajan osallistumaan enintään kahteen kuuden tunnin pituiseen suunnittelu-, koulutus- ja työyhteisön kehittämispäivään lukuvuodessa. Päivät on sijoitettava välittömästi lukukauden työajan päättymisen tai alkamisen yhteyteen.

Jos kehittämistyöpäiviä on lukuvuodelle määrätty kaksi, toinen niistä saadaan järjestää kahtena kolmen tunnin oppilastyöpäivälle ajoitettavana tilaisuutena. Kehittämistyöpäivästä opettajalle maksetaan päiväpalkka.

Kesäajan työ

Opettajia ei voida määrätä opetustyöhön kesäaikana laajemmin tai pidemmäksi aikaa kuin ennen vuotta 1999 on ollut mahdollista, ellei kesäopetuksesta sovita paikallisesti luottamusmiehen kanssa. Myös muut oppilaitoksen loma-ajat ovat samalla tavoin suojattuja.

Kesäkeskeytysaikana voidaan edelleen pitää uusintakuulusteluja yhtä paljon ja samoina aikoina kuin vakiintuneesti ennen vuotta 1999. Aikuislukioiden elokuun kesäkurssit ovat olleet vakiintunutta toimintaa.

Peruskoulun oppilaanohjauksen lehtorin virassa osa työnantajan määrättävissä olevasta työajasta **tulee sijoittaa** koulun kesäkeskeytysaikaan. Tämä lähinnä yhteisvalintatyöhön liittyvä aika on 30 – 50 tuntia. (OVTES Osio B 13 §, 2 mom.)

Vuosityöaikaan otetun lukion opinto-ohjaajan viranhaltijan ja päätoimisen tuntiopettajan työnantajan määrättävissä olevasta työajasta 30 – 50 tuntia **on sijoitettavissa** koulun kesäkeskeytysaikaan. (OVTES Osio B 13a §, 2 mom.)

Vuosityöaikaan otetun lukion erityisopettajan viranhaltijan ja päätoimisen tuntiopettajan työnantajan määrättävissä olevasta työajasta enintään 30 tuntia **on sijoitettavissa** koulun kesäkeskeytysaikaan, **jos asiasta on sovittu paikallisesti ao. luottamusmiehen kanssa.** (OVTES Osio B 13b §, 2 mom.)

Määräaikaisten ja tuntiopettajien palvelussuhteen ehdoista ja palkkauksesta

Päätoiminen - sivutoiminen

Määräaikaisten palkka- ja palvelussuhtetietoa	
Enintään 5 koulun työpäivää	Enemmän kuin 5 työpäivää
- Tuntiopetuspalkkio kuitakin pidettyä tunnilta - Valmistelu, jälki työ, valvonnat - Ei yhteissuunnitteluvuorokautta - Peruskoulu 0,94 x tuntiopettajan palkka - Lukio/siikoulukoulu 0,96 x tuntiopettajan palkka - Ei lukion kerron lisä eikä lukion osustuntia - Ei vuosisidonnaisia lisä - Ei kalliin paikantilaa - Ei lomarahaa - Ei lomapäiväkorvausta - Ei palkallisia virkavapaita	- Palkkausperusteet ja työvelvollisuus kuten toistaiseksi otetulla viranhaltijalla - Kuukausipalkka - Vuosisidonnainen lisä - Ylituntipalkkio - Yhteissuunnitteluvuorokautta - Opettajatyöpäivät, jos on palkattu - Lukuvuoden koko työpäivä - Lomarahaa (jos ≥ 16 pv/kk) - Lomapäiväkorvaus (jos ≥ 16 pv/kk) - Sairausloma-ajan palkka kuten toistaiseksi otetulla viranhaltijalla - Oikeus palkallisiin virkavapaisiin riippuu sijaisuuden kestosta

Kuva 4: Määräaikaisten palkka- ja palvelussuhtetietoa.

jalle ei ole, tuntiopettaja on sivutoiminen.

- Tuntiopettajia palkataan silloin kun koulutuksen järjestäjä ei pysty osoittamaan varmuudella viran edellyttämää tuntimäärää
- Perusopetus- ja lukiolaki: Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäynninohjaajia ja muuta henkilöstöä.

Tuntiopettajan palvelussuhteen ehdoista

- Jos PÄÄTOIMISEN tuntiopettajan tuntimäärä on alle viranhaltijan opetusvelvollisuustuntimäärän, maksetaan hänelle se osa varsinaisesta palkasta, joka vastaa hänen tuntimääränsä suhdetta viran opetusvelvollisuuteen.
- Jos kunnassa tai kuntayhtymässä on osoitettavissa tarvetta päätoimiselle tuntiopettajalle, tulee toistaiseksi otettu tuntiopettaja määritellä päätoimiseksi.
- Avointa tuntimäärää ei saa käyttää annettaessa virkamääräystä (tuntiopettaja toistaiseksi).
- Jos tarvetta päätoimiselle tuntiopetta-

Tuntiopettajan palvelussuhteen ehdoista	
Päätoiminen tuntiopettaja	Sivutoiminen tuntiopettaja
- Vähintään 16 viikkotuntia - Alkuislukiossa 14 vt - Palkkaus ja työvelvollisuus kuten vast. viranhaltijalla - Kuukausipalkka - Vuosisidonnainen lisä - Ylituntipalkkio - Lomarahaa - Yhteissuunnitteluvuorokautta - Opettajatyöpäivät - Lomapäiväkorvaus - Sairausloma-ajan palkka kuten viranhaltijalla - Oikeus palkallisiin virkavapaisiin riippuu palvelussuhteen kestosta	- Tuntipalkkio kuitakin pidettyä tunnilta - Ei yhteissuunnitteluvuorokautta, ei vesoa - Peruskoulu 0,94 x päätoimisen palkkio - Lukiossa 0,96 x päätoimisen palkkio - Ei vuosisidonnaisia lisä - Ei lomarahaa - Ei lomapäiväkorvausta - Tuntipalkassa kesäajan osuus - Sairausloma-ajan palkka enintään 9 arkipäivää, jos palvelussuhde on jatkunut vähintään 60 kalenteripäivää - Vuosisidonnainen lisä ei oikeuttava palvelusaika ei katu

Kuva 5: Tuntiopettajan palvelussuhteen ehdoista.

Määräaikaisuuden kesto

Koko lukuvuoden ajaksi 1.8. – 31.7. voidaan ensisijaisesti ottaa vain muodollisesti kelpoi-

nen opettaja. Mikäli muodollisesti kelpoisia opettajia ei ole saatavilla, opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito (asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 23 §).

Jos määräaikainen palvelussuhde alkaa kesken syyskauden ja kestää kevätlukukauden loppuun saakka, työsopimukset tehdään seuraavasti:

Palvelussuhten alkaminen -> palvelussuhteen päättyminen

- 1.8. – 30.9. -> palvelussuhde päättyy 31.7.
- 1.10. – 31.1. -> palvelussuhde päättyy 30.6.
- 1.2. alkaen -> palvelussuhde päättyy koulun työvuoden päättymispäivänä

Henkilö, jolla ei ole kyseisen koulumuodon kelpoisuutta, voidaan ottaa korkeintaan koulun työajaksi.

lun kehittämistoimintaan, joka paikallisesti koetaan tärkeäksi ja tarpeelliseksi.

Mikä on YS-aikaa?

1. Opetukseen yhteissuunnittelu

- Opetuksen yhteinen suunnittelu
- Koulun tapahtumien, juhlien yms. suunnittelu
- *Oman opetuksen suunnittelu ei ole ys-aikaa*

2. Asia- ja aineryhmittäiset neuvonpidot

- luokanohjaajien / ryhmänohjaajien yhteispalaverit
- aineryhmä- ja luokkatasopalaverit
- koulunkäynnin ohjaajien palaverit
- moniammatillinen yhteistyö oppilasasioissa
- tiimipalaverit, joita ei erikseen korvata koulukohtaisella lisätehtäväkorvauksella
- perehdyttäminen
- kehityskeskustelut ja niihin valmistautuminen

3. Koulun ja kodin yhteistyö

- yhteistyö oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien kanssa
- vanhempainillat, niiden suunnittelu ja toteutus
- oppimiskeskustelut, kun huoltajat ovat läsnä

- huoltajien tapaamiset
- vastaanotot ja neuvottelut, palaverit
- tiedotteet, kirjeet, puhelut, Wilma-viestintä
- muu yhteistyö huoltajien kanssa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tulisi korostua erityisesti esiopetuksen, vuosiluokkien 1–6 ja erityisopetuksen opettajien yhteissuunnittelutyössä.

4. Muu opetuksen suunnittelu ja koulun toiminnan kehittäminen

- yhteistoimintapalaverit ja niihin valmistautuminen (opettajien kokoukset, yhteistoimintalain mukaiset työpaikkakokoukset)
- yhteydenpito muihin kouluihin ja oppilaitoksiin
- moniammatillinen yhteistyö (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja ym.)
- nivelvaiheenpalaverit
- yhteydenpito viranomaisiin ja muihin tahoihin
- pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja päivittäminen
- opetusmenetelmien ja työtapojen yhteinen kehittäminen
- työnohjaus

YS-aikaa ei ole:

- omien oppituntien suunnittelu, valmistelu ja jälkityöt
- virkaehtosopimuksen mukaan korvattavien tehtävien tekeminen (esim. luokanohjaajan tehtävät, kirjasto, välineiden huoltaminen)
- opettajatyöpäivät eli veso-päivät
- sellaisten tehtävien tekeminen, joita varten opettaja on vapautettu tavanomaisesta opetustyöstään
- välitunti on osa oppituntia, joten välituntien aikana tehtyä työtä ei voida lukea YS-aikaan kuuluvaksi

Lisähuomioita yhteissuunnitteluajaksi:

- Kodin ja koulun välisen yhteistyön tulisi korostua erityisesti esiopetuksen, vuosiluokkien 1–6 ja erityisopetuksen opettajien yhteissuunnittelutyössä.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat tukea lastensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä.
- Yhteiset kokoukset luetaan YS-aikaan.
- Kuitenkaan kaikkia koskevat viikoittaiset yhteistyökokoukset tai tiimit eivät välttämättä ole tarkoituksenmukaisia koska YS-aikaa tarvitaan paljon myös huoltajien kanssa tehtävään yhteistyö-

hön.

- YS-ajalla tehtäväksi tarkoitetut työt ovat sellaisia, että niitä tehdään muuallakin kuin koululla. Mm. tästä syystä YS-aika ei kuulu lukujärjestykseen.
- Voi silti olla tarkoituksenmukaista, että työjärjestykseen jätetään tilaa opettajien käytännön yhteistyölle.
- YS-aika ei ole sidottua työaikaa.
- Yhteissuunnittelutyön painopistealueet, resursointi ja toteuttaminen päätetään yhdessä opettajien kanssa koulun lukuvuoden toimintasuunnitelmaa laadittaessa.
- YS-aikaa ei voi ylittää.
- Jos YS-aika ei tunnu riittävän, kannattaa seurata sen toteutumista ja keskustella rehtorin kanssa miten asia ratkaistaan.
- *Yhteissuunnittelutyövelvollisuus ei koske sivutoimisia tuntiopettajia eikä enintään viiden koulun työpäivän pituisessa palvelussuhteessa olevia määräaikaisia opettajia kuten viransijaisia.*
- Osa-aikatyössä peruspalkka ja muut varsinaisen palkan osat ovat samassa suhteessa alemmat kuin viranhaltijan työaika on tämän virka- ja työehtosopimuksen täyttä säännöllistä työaikaa lyhyempi. Opetusvelvollisuustyöajassa opetusvelvollisuustuntimäärä vastaa täyttä työaikaa. Varsinaisen palkan velvoitteiden määrittämiseen sovelletaan osa-aikaprosenttia. -> *Ys-ajan ja vesojen määrää vähennetään samassa suhteessa kuin opetustunteja on vähennetty.*

Erityistehtävät perusopetuksessa

Mitä ne voivat olla?

Erityistehtävät maksetaan OVTES:n mukaan, ei voi korvata TVA-lisällä

- Kirjaston hoitotyö 1 – 4 vvh
- Kokoelmien hoito 1 vvh
- Musiikkiesitysten hoito 1 vuosiviikkotunti (vvh)
- AV-välineiden hoitotyö ja tietokonevas-
taavan työ, AV: 1 – 1,5 vvh ja TVT: 1
vvh
- Oppilaskunnan ohjaustyö
- Koulumatkakuljetusoppilaiden ohjaus-
työ

Jos ei määrätä tehtävään, ei ole velvollisuutta
sitä tehdä. On maksettava ves:n mukaisesti;
korvausta ei voi pienentää.

Taito- ja taideaineiden opettajien li-
säkorvaus

Vuosiluokkien 7–9 koulussa taide- ja taito-
aineita opettavalle aineenopettajanviran hal-
tijalle maksetaan taide- ja taitoaineidenkor-
vaus, jos opettajan tehtäviin kuuluu keski-
määräistä enemmän raaka-aineiden ja tarvik-
keiden hankintaa sekä välineistön kunnossa-
pitoa. Määräystä sovelletaan myös em. vaati-
mukset täyttävään lukion ja peruskoulun yh-
teiseen opettajaan.

Tarkoitukseen on käytettävä yhteensä kor-
vaus, jonka suuruus määräytyy palkkaliittees-
tä.

Verkkovälitteinen (etä-) opetus peruskoulussa

Yhteistyötä tehden

Tietoverkkovälitteisen opetuksen toteuttaminen käytännössä

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan toteuttaa katsomusaineiden opetuksessa silloin, kun lähikoulussa ei muodostu omaa ryhmää. Koulut sopivat mahdollisista yhteisistä ryhmistä, toteutustavoista ja tarvittavista vastuukysymyksistä.

Etäopetusta vastaanottavassa luokassa on

myös opettaja. Etäopetusta antava opettaja ja etäopetusta vastaanottavassa luokassa oleva opettaja toimivat työparina ja samanaikaisopettajina. He suunnittelevat ja toteuttavat opetusta yhdessä ja arvioivat oppilaita yhdessä.

Etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta voidaan tilapäisesti käyttää myös perusopetuslain 18 §:n mukaisissa erityisissä opetusjärjestelyissä muun opetuksen tukena.

Lukio ja aikuislukio

Lukiokoulutuksen erityispiirteet

Lukiossa

- Luokkaopetustuntimäärä kerrotaan palkanmaksun perusteena olevan kokonaistuntimäärän saamiseksi luvulla 1,10 (kerrointunnit)
- Luokkaopetustunneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä oppiaineen luokatunteja, oppilaanohjauksen luokatunteja, tukiopetustunteja sekä demonstraatioiden valmistelutunteja.
- Ylioppilaskirjoitusten valvonta kuuluu opettajan työhön.
- Ylioppilaskirjoitusten alustavasta tarkastamisesta korvataan lukioressurssista oman ylituntipalkkion perusteella.

Lukioressurssitunnit

OSIO B liite 2 7 § Lukioressurssitunnit (Voimaan 1.8.2016)

Lukioressurssituntien määrä on lukiota kohden 14 viikkotuntia, johon lisätään 0,17 viikkotuntia opiskelijaa kohden.

Lukioressurssia käytetään rehtorin ja opettajakunnan lukion tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeiksi pidettyihin työsuunnitelmassa opettajalle osoitettuihin töihin ja tehtäviin. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin kuuluvien kokeiden valmistava tarkistaminen ja lukion päättötutkintoon kuuluvat suulliset kuulustelut.

Vaihtoehtoisesti voidaan päättää pienemmän

resurssin käyttämisestä, jolloin kyseisiin luokan ulkopuolisiin tehtäviin käyttämätön viikkotuntimäärä on käytettävä opetustyöhön. Asiasta päätetään lukuvuodeksi kerrallaan.

Soveltamisohje

Lukioressurssista on käytettävä suurin osa luokan ulkopuolisiin tehtäviin. Jos päätetään resurssin käyttämisestä opetustyöhön, tulee siitä sopia opettajakunnan kanssa. Jos resurssin käyttämisestä ei saavuteta yksimielisyyttä, tulee asiasta käydä pääsopimuksen IV luvun 14 §:n 2 mom. mukaiset neuvottelut.

- Lukioressurssituntikiintiö ei ole harkinnanvarainen vaan se tulee käyttää kokonaisuudessaan.
- Opettajille määrätty lukioressurssitunnit kirjataan työsuunnitelmaan palkanmaksun perusteeksi. Ne vaikuttavat mm. sairausloman ja äitiysvapaan palkkaan ja lomarahen määrään.

Yhteissuunnittelu aika lukiossa

- Aineenopettajan työaikaan kuuluu osallistuminen yhteissuunnitteluun, opettajainkokouksiin, aineryhmäkokouksiin ja neuvotteluihin. Yhteissuunnittelu aika on enintään 101 tuntia lukuvuoden aikana. Aikuislukiossa YS-aikaa on enintään 89 tuntia lukuvuodessa.

YS-aikaa käytetään esimerkiksi

- Opettajainkokoukset, aineryhmäpala-

verit

- Yhteydenpito vanhempiin
- Tiimityö, yhteistyö opettajien kesken
- Kehityskeskustelut
- Koulun tapahtumien ja juhlien suunnittelu

YS-aikaa ei ole:

- Omien oppituntien suunnittelu, valmistelu ja jälkityö
- Muiden sopimusmääräysten perusteella korvattava tehtävä kuten esim. erityistehtävät ja koulu-/kuntakohtainen lisätehtävä
- Opettajatyöpäivinä tehty työ (veso)
- Tehtävä, jota varten opettaja on vapautettu tavanomaisesta opetustyöstään
- Välituntisin tehtävä työ
- Täydennyskoulutukseen osallistuminen

Opiskelijan kuulustelu ja ylioppilaskokeen valmistava tarkistus ja arvostelu

Lukion oman opiskelijan ylioppilastutkintoon kuuluvan kokeen valmistavasta tarkistamisesta ja arvostelusta maksetaan **lukioresurssituntikiintiöstä opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukainen korvaus**. Maksettava tuntimäärä päätetään lukiokohdasta. (Katso edellä lukioresurssitunnit).

Lukion oman opiskelijan kuulustelusta ja ylioppilaskokeen valmistavasta tarkistuksesta ja arvostelusta maksetaan **yksityisoppilaan kuulustelumaksun suuruinen korvaus**, jos opiskelijaa kuulustellaan aineessa, jota tässä lukiossa ei opeteta. Samoin korvataan ns. vanhojen uusijoiden ja korottajien

(esim. syksyn 2023 tutkinnon osalta aiemmin kuin keväällä 2023 valmistuneet) ylioppilaskokeen valmistavasta tarkistuksesta ja arvostelusta.

Ylioppilastutkinnon valvonta kuuluu lukion opettajan virkatehtäviin, eikä siitä makseta erillistä korvausta.

Aikuislukion virkaehtosopimus on erilainen kuin päivälukion:

- Opetusvelvollisuus 18/17 tuntia
- Ylioppilaskirjoitusten valvonta korvataan (tunti = opettajan varsinainen kk palkka/152)
- Ylioppilaskirjoitusten arviointia ei korvata erikseen

Päätöviikko

Päätöviikolla opettajalla on käytössään ko. johtonumeron tunnit, vähintään 3x 75 min. ja ne kuuluvat opettajan kurssiin ja opetusvelvollisuuteen. Opettaja käyttää ajan kurssisuunnitelmansa mukaisesti joko opetukseen, kokeisiin, arviointiin, tutustumiskäyntiin tai muuhun oppimista edistävään työskentelyyn. Opettajaa kannustetaan käyttämään monipuolisia tapoja arvioida opiskelijan suoriutumista.

Opetusvelvollisuuteen luettavissa olevat erityistehtävät

Jos opettajanviran haltijan opetusvelvollisuus ei täyty luokkaopetustunneista, voidaan siihen lukea kerrointunteja ja lukioresurssitunteja. Muita opetusvelvollisuuteen luettavissa

olevia tehtäviä ovat demonstraatioiden valmistelutunnit, kiertävän opettajan työaika ja oppilaan ohjaus. Opetusvelvollisuuden ylimentä tunneilta maksetaan opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mukainen korvaus.

- OPV:n yli meneviltä tunneilta lukioresurssista korvattavista tehtävistä (pois lukien ylioppilastutkintoon liittyvät tehtävät, itsenäiset kurssisuoritukset yms.) maksetaan korvaus opv 19:n mukaan (alkaen 1.8.2020): ryhmänohjaus, kokoelmien hoito, yms. tehtävät.

Muita erityistehtäviä ja palkkioita

SEURAAVIA ERITYISTEHTÄVIEN PALKKIOITA ei lueta opetusvelvollisuuteen:

- Palkkio toisen opettajan tunnin hoitamisesta
- Tukiopetuspalkkio
- Koulu- ja oppilaitoskohtainen lisätehtävä
- Rehtorin hallinnollisten tehtävien hoitaminen rehtorin virantoimituksen keskeytyksen ajan
- Opiskelijan kuulustelu ja ylioppilaskokeen valmistava tarkistus ja arvostelu

aineessa, jota siinä lukiossa ei opeteta

- Yksityisopiskelijan kuulustelu ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät tehtävät
- Ylioppilaskirjoitusten järjestelytehtävä rehtorin ollessa jäävi
- Kerhotyö

Verkkotarjotin ja itsenäinen opiskelu

Kuopion lukioilla on yhteinen verkkotarjotin, minne itsenäiset opintojaksojen suoritukset pääsääntöisesti ohjataan. Opettajat ovat tehneet ja tekevät sinne opintojaksojen ohjausmateriaalin korvausta vastaan. Opettajalle korvataan opintojakson suoritus sopimuksen²³ mukaisesti.

Kokeiden järjestäminen:

- Opintojakson opettaja ilmoittaa Aikuislukion yhteyshenkilölle (lv. 2023 – 2024 Heli Könönen), että lukiolainen tekee kokeen ko. ajankohtana.
- Valvojat virtuaalitarjottimen opettajia vuorotellen.
- Kokeet sijoitetaan päivälukion palautepäivän iltapäivään (lv. 2023 – 2024 11.10., 12.12., 20.2., 17.4. , 31.5.)

²³https://haelukioon.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2020/01/ItsenAset-suoritukset_opekorvaus.pdf

Opetusvelvollisuuteen luettavia tehtäviä

Muita vastuullisia töitä oppilaitoksessa

Koulunjohtajan tehtävät

Yhden tai useamman vuosiluokkien 1 – 6 koulun ja/tai erityiskoulun (myös vuosiluokkien 1–6 koulun ja erityiskoulun yhteisen) johtajan opetusvelvollisuuteen voidaan lukea 1 – 12 tuntia riippuen koulun koosta.

Jos vuosiluokkien 1 – 6 koululla ja erityiskoululla on yhteinen johtaja, määräytyy tuntimäärä kunkin koulun osalta erikseen, kuitenkin niin, että johtajalle jää opetustyötä vähintään neljä tuntia viikossa.

Apulaisjohtajan tehtävät

Yhden tai useamman vuosiluokkien 1 – 6 koulun apulaisjohtajan tehtäviä hoitavan opettajaviran haltijan opetusvelvollisuuteen voidaan lukea 1 – 14 tuntia riippuen koulun

koosta.

Yhtenäiskoulun tai 7 – 9 koulun apulaisjohtajan tehtäviä hoitavan opettajaviran haltijan opetusvelvollisuuteen voidaan lukea 3 – 18 tuntia koulun koosta riippuen.

Jos koululle/kouluille on määrätty useampia apulaisjohtajia, huojennustuntimäärä jaetaan apulaisjohtajien kesken.

Muut opetusvelvollisuuteen luettavissa olevat tehtävät

- luokanvalvontatyö
- oppilaanohjaustyö
- kiertävän opettajan määräykset, viranhaltija ja tuntiopettaja
- demonstraatioiden valmistelutunnit

Kiertävien opettajien korvaukset

Koskee sekä viranhaltjoita että päätoimisia tuntiopettajia

Kiertävien opettajien korvauksista

Opettajalla on mahdollisuus saada korvauksia työmatkoista seuraavasti:

a) Opettaja ilmoittaa matkakustannuksia omalla veroilmoituksellaan.

b) Kiertävän opettajan matkakustannusten korvaukset (KVTES liite 16)

Opettajalla on oikeus saada matkakorvausten korvaukset kuten KVTESin liitteessä 16 on määriteltä. Korvattavaa syntyy koulujen välisiltä matkoilta sekä työmatkasta kotoa pääkoulua kauempana olevaan kouluun. Oman auton käytöstä on aina erikseen sovittava työnantajan kanssa. **Määräystä sovelletaan viranhaltijoihin ja pää- ja sivutoimisiin tuntiopettajiin.**

Kiertävälle opettajalle on määriteltävä pääkoulu. Pääkoulu on se koulu, jossa opettaja opettaa suurimman osan tunneistaan. Jos opetusta on saman verran molemmilla kouluilla, pääkoulu määrittyy edellisen lukuvuoden mukaisesti.

c) Kiertävän opettajan uudet määräykset (18§ OVTES) 1.8.2022 alkaen

- Koskee sekä viranhaltjoita että päätoimisia tuntiopettajia.

- Määräyksen mukaista korvausta ei makseta, jos toimipaikkojen välinen matka on alle 2 km.
- Vaihtoja **viikossa** 1 – 2 kesken päivän, korvaus 125,46 €/kk, vaihtoja 3 – 4 kesken päivän, korvaus 50 % korotettuna. Jos vaihtoja 5 tai enemmän, korvaus kaksinkertaisena.

18§ Kiertävän opettajan määräykset 2 mom.

- **Poikkeuksellisesti määräystä voidaan soveltaa myös, vaikka vaihtoja ei olisi kesken päivän.**
- Määräyksen soveltamisen edellytyksenä on tällöin paikalliseen koulutuksenjärjestämiseen liittyvät erityisolosuhteet. **Tällaisina poikkeamissyyinä ovat esimerkiksi toimipaikkojen väliset pitkät etäisyydet** tai saaristolosuhteet, jolloin oppilaiden/opiskelijoiden vähäisen määrän vuoksi kiertävien opettajien käyttäminen on välttämätöntä.
- Toimipaikkojen välisen etäisyyden tulee olla **vähintään 40 km.**
- Jos toimipaikkoja 3 tai enemmän, palkkio 50 % korotettuna – myös jos etäisyys vähintään 80 km.

Kiertämisestä tulevan työn määräyksellä korvataan opettajalle nimenomaisesti useammasta toimipaikasta opettamisesta tulevaa rasisutusta. **Määräys ei korvaa** KVTES liite 16 mukaan määräytyvää matkakustannusten korvausta (á 46 snt/km).

Eläkkeelle siirtyminen

Se on siinä!

Vuoden 2005 alusta lukien yleinen vanhuuseläkeikä on oman valinnan mukaan 63 – 68 vuotta. Tästä on opetusaloilla lukuisia yksilöllisiä poikkeuksia. Vanhuuseläke edellyttää hakemuksen tekemistä eläkelaitokselle. Julkisen sektorin eläkkeitä sekä valtion että kunnan osalta hoitaa Keva, jolle hakemus lähetetään. Lisäksi eläkkeen alkaminen edellyttää irtisanoutumista työstä.

Kun olet tehnyt päätöksen eläkkeelle siirtymisestä, ilmoita siitä mahdollisimman pian kirjallisesti irtisanoutumalla virasta. Näin helpotat seuraajasi rekrytoinnin käynnistämistä.

Aina ennen eläkkeelle jäämispäätöksen tekemistä on syytä olla yhteydessä omaan eläkelaitokseen ja varmistaa, että eläkkeelle jääminen valitussa iässä on mahdollista ja että koko työhistoria on rekisterissä.

Eläkeikä

Opetusalalla eläkeikä voi olla henkilökohmainen tai ammatillinen, ammattiin sidottu. Näissä sekä eläkeikä että -kertymä saattavat poiketa toisistaan huomattavastikin. Lisätietoa eläkkeistä saat mm. OAJ:n ja KEVA:n verkkosivuilta.

Yleinen alin vanhuuseläkeikä

Voit jäädä vanhuuseläkkeelle, kun olet saavuttanut alimman vanhuuseläkeikäsi. Jokaisella ikäluokalla on oma alin vanhuuseläkeikänsä.

Vaikka olisit saavuttanut alimman vanhuuseläkeikäsi, sinun ei ole pakko hakea vielä eläkettä. Voit jatkaa työssä ja kerryttää lisää eläkettä.

Syntymävuosi	Alin vanhuuseläkeikä	Eläkkeen kertymisen yläikäraja
1955	63 v 3 kk	68 v
1956	63 v 6 kk	68 v
1957	63 v 9 kk	68 v
1958	64 v	69 v
1959	64 v 3 kk	69 v
1960	64 v 6 kk	69 v
1961	64 v 9 kk	69 v
1962–1964	65 v	70 v
1965–	vahvistetaan myöhemmin	vahvistetaan myöhemmin

Henkilöstön ja työnantajan välinen yhteistoiminta

Mistä apua ongelmatilanteissa?

Kuopion kaupungissa on vuonna 2023 tehty **henkilöstön ja työnantajan välinen yhteistoimintasopimus**. Löydät sopimuksen kokonaisuudessaan täältä.²⁴

Yhteistoimintasopimuksen tavoitteena on kuvata kaikki se yhteistoiminta, mitä Kuopion kaupungissa tehdään henkilöstöjohtamisen tukemiseksi sekä muiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistoiminta on prosessi, joka vaatii jatkuvaa analysointia ja tämän pohjalta tehtävää kehittämistä. Yhteistoimintasopimuksen sisältöä arvioidaan kalenterivuoden alussa. Arviointi tehdään henkilöstöjohtajan, pääluottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen työryhmässä. Mahdolliset muutoksia käsitellään henkilökuntaneuvostossa ja kaupungin yhteistyötoimikunnassa.

Luottamusmiesjärjestelmä on yhteistointajärjestelmä, jonka tarkoitus on edistää virkaehtosopimusten noudattamisesta, työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukaista, oikeudenmukaista ja nopeaa selvittämistä sekä työrauhan ylläpitämistä (KVTES VII luku 1§).

Jos sinulla tulee ongelmia työssäsi, ole *ensisijaisesti* yhteydessä **omaan esimieheesi**.

Jos ongelma ei ratkea, voit kysyä koulusi **yhteysopettajalta**, kehen kannattaa ottaa yhteyttä: luottamusmieheen. pääluottamusmie-

heen, työsuojeluvaltuutettuun vai onko oikea osoite OAJ:n paikallisyhdistys.

Yhdistysasioissa (OAJ) neuvoo oman koulusi yhteysopettaja.

Oheisessa kaaviossa on esimerkkejä siitä, kenelle mitkäkin asiat kuuluvat.

Päluottamusmiehet edustavat oman sopimusalan/sopimusalojen jäseniä ja henkilöstöryhmiä neuvoteltaessa yhteistoiminnan piiriin ja virka- ja työehtosopimusten soveltamiseen kuuluvista asioista. Heillä on myös oikeus osallistua henkilöstön kuulemistilaisuuksiin, joita työnantaja järjestää lain ja sopimusten hengessä. Pääluottamusmiehet toimivat kaupungin yhteistyötoimikunnassa, henkilöstö- ja muissa työryhmissä edustan edustamansa sopimusalan/sopimusalojen mukaista henkilöstöä kaupunkia koskevissa henkilöstöasioissa.

Luottamusmiehet edustavat oman sopi-

²⁴<https://haelukioon.fi/web/wp-content/uploads/sites/2/2023/10/Yhteistoimintasopimus-Kuopio-2023.pdf>

musalansa jäseniä. Heillä on myös oikeus osallistua henkilöstön kuulemistilaisuuksiin, joita työnantaja järjestää lain ja sopimusten hengessä.

Työsuojeluvaltuutettujen tehtävät määräytyvät työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 31–32 §:ssä. Laissa määriteltyjen tehtävien lisäksi työsuojeluvaltuutettu toimii jäsenenä erilaisissa työryhmissä. Työsuojeluvaltuutet-

la on oikeus osallistua työnantajan järjestämiin työtekijöiden kuulemisiin, joissa käsitellään välittömästi terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Toimihenkilöiden työsuojeluvaltuutettu toimii tukihenkilönä esihenkilöille ja on mukana työsuojelun edunvalvonnassa. Lisäksi toimihenkilöiden työsuojeluvaltuutettu kuuluu erilaisiin työryhmiin toimihenkilöiden edustajana.

Linkkejä

Työn tueksi

Edunvalvonta, yhdistystoiminta, koulutus, virkistystoiminta

- Opetusalan Ammattijärjestö OAJ²⁹
- OAJ:n Pohjois-Savon alueyhdistys ry, OAJ Pohjois-Savo³⁰
- OAJ:n Kuopion paikallisyhdistys ry, OAJ Kuopio³¹

Muita hyödyllisiä linkkejä

- KELA³², korvausasiat
- KEVA³³, eläkeasiat
- Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus OVTES³⁴
- VEROHALLINTO³⁵, veroasiat

Jos löydät hyödyllisiä linkkejä lisää tai huomautat jotain korjattavaa oppaassa, niin ilmoita niistä varapääluottamusmies Tiina Karjalaiselle³⁶ tai lukio-opetuspäällikkö Jukka Sormuselle³⁷, jotka voivat lisätä ne tähän oppaaseen.

Työnantajan sivustoja

- KUHA on intra²⁵, kaupungin organisaation sivut/ohjeita
- JÄRVISEUDUN TYÖTERVEYS²⁶, työterveyspalvelut
- MONETRA²⁷, palkka-asiat
- Kuopion lukiotoimen työntueksi opettajalle sivu²⁸

²⁵<https://jsm2018.sharepoint.com/sites/intra>

²⁶<https://jarviseudun-kallavedentyoterveys.fi/>

²⁷<https://www.monetra.fi/>

²⁸<https://haelukioon.fi/web/opiskelijan-tukipalvelut/tyon-tueksi-opettajalle/>

²⁹<https://www.oaj.fi/>

³⁰<https://www.oajpohjoissavo.fi/>

³¹<https://www.oajkuopio.fi/>

³²<https://www.kela.fi/>

³³<https://www.keva.fi/>

³⁴<https://www.kt.fi/sopimukset/ovtes>

³⁵<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/>

³⁶tiina.karjalainen@kuopio.fi

³⁷jukka.sormunen@kuopio.fi